

Хмельницький національний університет
Факультет економіки і управління
Кафедра фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

Фінансові результати банку: сутність, особливості формування та оцінка за матеріалами АТ «А-БАНК»

Рівень вищої освіти бакалавр

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
Шифр і найменування

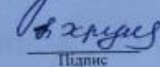
Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Шифр і найменування

Освітня програма Фінанси, банківська справа та страхування

КВРФБС 022331.01.01.00

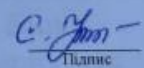
Виконала: студентка V курсу, групи ФБСз-21-1 Софія КИРИЛЬЧУК
Шифр Підпис Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Керівник: д-р. екон. наук, професор
Науковий ступінь, учене звання

Підпис

Ніла ХРУЩ
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

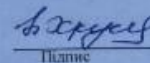
Нормоконтролер:

Підпис

Іванна СИДОРЧУК
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

До захисту допускаю:

Завідувач кафедри фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку
Назва

Підпис

Ніла ХРУЩ
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

23.06 2025 р.
Дата

Хмельницький 2025

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки і управління

Кафедра фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку

Рівень вищої освіти бакалавр

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

Шифр і найменування

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Шифр і найменування

Освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри ФБСС

Ніла ХРУЩ *Н.Хрущ*

10 02 2025

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ**

Кирильчук Софії Олександрівні

Прізвище, ім'я, по батькові студента

1 Тема роботи: Фінансові результати банку: сутність, особливості формування та оцінка за матеріалами АТ «А-БАНК»

Керівник роботи Хрущ Ніла Анатоліївна, д-р. екон. наук, професор

Прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, учене звання

Затверджено наказом ректора університету від 07.02.2025 № 23 (додаток № 5)

2 Строк подання студентом роботи на кафедру до 07.06.2025

3 Вихідні дані до роботи законодавчі та нормативні акти; спеціальна методична та наукова література (вітчизняні та зарубіжні видання); періодичні видання за темою дослідження; звіт АТ «А-БАНК» за 2022-2024 роки

4 Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

1 Теоретико-методичні засади сутнісного визнання, особливостей формування та оцінки фінансових результатів банку

2 Аналітико-практичні аспекти формування та оцінки фінансових результатів банку

5 Перелік графічного матеріалу (із зазначенням обов'язкових креслень)

1. Система принципів ефективного та результативного розвитку банку

2. Наукові підходи до трактування сутності дефініції «фінансові результати банку»

3. Узагальнені наукові підходи до трактування сутності дефініції «фінансові результати банку»

4. Класифікація факторів впливу на фінансові результати банку

5. Процес формування фінансового результату банку

6. Класифікація методів аналізу фінансових результатів діяльності банку

7. Показники оцінки фінансових результатів банку

8. Динаміка кількості банків банківської системи України в 2022-2024 роках

9. Динаміка фінансових показників діяльності банківської системи України в 2022-2024

р.р.

10. Динаміка доходів, витрат та прибутку банківської системи України в 2022-2024 р.р.
11. Динаміка чистого прибутку банківської системи України в 2022-2024 роках
12. Склад, структура та динаміка активів, зобов'язань, капіталу АТ «А-БАНК» в 2022-2024 р.р.
13. Склад, структура та динаміка доходів та витрат АТ «А-БАНК» в 2022-2024 р.р.
14. Склад, структура та динаміка фінансових результатів АТ «А-БАНК» в 2022-2024 р.р.
15. Показники оцінки фінансових результатів АТ «А-БАНК» в 2022-2024 роках
16. Дотримання АТ «А-БАНК» в 2022-2024 роках пруденційних нормативів НБУ

6 Консультанти розділів кваліфікаційної роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7 Дата видачі завдання 10 лютого 2025 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Назва розділів (стапів) кваліфікаційної роботи	Строк виконання	Примітка
1 Затвердження плану кваліфікаційної роботи	до 10.04.2025	виконано
2 Аналіз, систематизація економічної літератури, збір та обробка статистичних матеріалів, фінансової звітності за темою кваліфікаційної роботи	до 25.04.2025	виконано
3 Написання текстової частини кваліфікаційної роботи	до 25.05.2025	виконано
4 Підготовка ілюстративних матеріалів та оформлення кваліфікаційної роботи	до 01.06.2025	виконано
5 Попередній захист кваліфікаційної роботи	до 14.06.2025	виконано
6 Захист кваліфікаційної роботи	з 18.06.2025	

Студент

Підпис
Софія КИРИЛЬЧУК
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Керівник кваліфікаційної роботи

Підпис
Ніла ХРУЩ
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

АНОТАЦІЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Студент Кирильчук Софія Олександрівна, 4 курс, ФБСЗ-21-1
Прізвище, ім'я, по батькові, курс, група

Керівник Форкун Ірина Валеріївна, канд. техн. наук, доцент
Прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання

Тема роботи: Фінансові результати банку: сутність, особливості формування та оцінка за матеріалами АТ «А-БАНК»

Ключові слова: фінансовий результат, прибуток, норматив, управління

Мета роботи є дослідження теоретико-методичних засад і розробка практичних рекомендацій щодо сутнісного визнання, особливостей формування та оцінки фінансових результатів діяльності банку в контексті забезпечення його сталого розвитку.

Предмет дослідження - теоретико-методичні та практичні аспекти формування, оцінки та управління фінансовими результатами банку в контексті забезпечення його сталого розвитку

Об'єкт дослідження процеси формування, оцінки та управління фінансовими результатами банку

За результатами дослідження сформульовані такі висновки. Банкам належить важлива роль у забезпеченні платіжно-розрахункової системи країни та стабільності її фінансової системи. Головною метою діяльності банку - отримання максимального прибутку як позитивного фінансового результату за мінімальних ризиків. На формування фінансових результатів банку впливають фактори зовнішнього та внутрішнього впливу. Сукупність існуючих груп методів оцінювання фінансових результатів банку (коефіцієнтів, рейтингові та математично-статистичні) покликана комплексно вивчити та відобразити його діяльність, об'єктивно оцінювати досягнуті фінансові результати, виявляти резерви підвищення прибутковості при прийнятному рівні ризику. Вітчизняна банківська система у 2024 р. продовжує функціонувати і розвиватися, забезпечуючи стабільність економіки та підтримку фінансових операцій. НБУ як регулятор вживає усіх можливих заходів з метою підтримки стійкості системи, здійснюючи управління інфляцією і забезпечуючи достатню капіталізацію банків. АТ «А-БАНК» - універсальний банк, що входить до вітчизняної банківської системи і має статус системно важливого банку. В 2022-2024 р.р. відмічаємо зростання власного капіталу АТ «А-БАНК», що є важливим показником його фінансового здоров'я і стабільності. Це вказує на збільшення вартості активів, зміцнення його фінансової стійкості, підвищення довіри вкладників та кредиторів, здатність ефективно управляти наявними фінансовими ресурсами. У 2024 р. АТ «А-БАНК» отримав 820,5 млн грн чистого прибутку і показав його позитивну динаміку зростання, в порівнянні з 2022 р. зріс на 617,9 млн грн, або в чотири рази. Вагомим несприятливим фактором в контексті нарощення прибутковості АТ «А-БАНК» стало повторне підвищення до 50% ставки податку на прибуток, яка застосовується до фінансового результату за весь 2024 р. Така практика податкових новацій досить ускладнює планування капіталу, звужує можливості кредитування та знижує рівень прибутковості.

Визначені такі перспективи (шляхи) розвитку. З метою вдосконалення формування фінансових результатів та забезпечення ефективного управління ними в АТ «А-БАНК» рекомендуємо: зосередитись на оптимізації доходів, контролі витрат та ефективному управлінні ризиками; диверсифікувати джерела отримання прибутку; продовжувати впроваджувати інноваційні технології та покращувати якість обслуговування клієнтів.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається із вступу, двох розділів, висновків, списку використаної літератури та додатків. Основний зміст роботи подано на 47 сторінках. Робота містить 11 таблиць та 14 рисунків. Список використаних джерел включає 40 найменування.

Дата виконання кваліфікаційної роботи 07.06.2025 р.

Дата захисту кваліфікаційної роботи 23.06.2025 р.

Студент Кирильчук С.О.
Ініціали, прізвище

підпис

Зміст

	С.
Вступ	5
1 Теоретико-методичні засади сутнісного визнання, особливостей формування та оцінки фінансових результатів банку	7
1.1 Сутнісна характеристика, принципи та фактори впливу на формування фінансових результатів банку	7
1.2 Концептуальні підходи формування та оцінки фінансових результатів банку	17
2 Аналітико-практичні аспекти формування та оцінки фінансових результатів банку	25
2.1 Аналітична оцінка фінансових результатів банківської системи України та фінансової діяльності АТ «А-БАНК» в 2022-2024 роках	25
2.2 Оцінка фінансових результатів діяльності АТ «А-БАНК» в 2022-2024 роках і напрями вдосконалення їх формування та управління в контексті забезпечення його сталого розвитку	38
Висновки	46
Список використаних джерел	48
Додатки	54

Вступ

Стійка банківська система - це обов'язкова умова стабільного соціально-економічного зростання країни. Банківська система України проходять складні випробування в умовах викликів руйнівної російської війни та динамічних змін у світовій економіці. Фінансова невизначеність формує складне середовище функціонування банківської системи, вимагаючи від фінансових інституцій гнучких і адаптивних стратегій управління. Саме тому набуває особливої актуальності проблематика забезпечення формування позитивних фінансових результатів діяльності банків, оскільки саме від них залежить як стійкість вітчизняної банківської системи, так і подальший розвиток економіки України в умовах викликів війни та повоєнного відновлення.

Фінансові аспекти функціонування та розвитку банківської системи України, проблеми формування й управління фінансовими результатами банків знайшли своє відображення у працях ряду вітчизняних і зарубіжних учених, зокрема: Барановський О.І. [5], Бондаренко П.В. [7], Владика Ю.П. [9], Житар М.О. [13], Рибалко А. [33], Халатур С. [39] та ін. Віддаючи належне ґрунтовним науковим доробкам вчених щодо даної проблематики, варто зауважити, що існує потреба у подальшому комплексному дослідженні питань, пов'язаних із забезпеченням формування позитивних фінансових результатів діяльності банків, їх оцінкою та управлінням в умовах викликів війни та повоєнного відновлення економіки країни, що забезпечує актуальність даного дослідження.

Метою даної кваліфікаційної роботи є дослідження теоретико-методичних засад і розробка практичних рекомендацій щодо сутнісного визнання, особливостей формування та оцінки фінансових результатів діяльності банку в контексті забезпечення його сталого розвитку.

Відповідно до сформульованої мети нами поставлено наступні завдання: дослідити сутнісну характеристику, підходи до класифікації та фактори впливу на формування фінансових результатів банку; узагальнити концептуальні підходи формування та оцінки фінансових результатів банку; здійснити аналітичну оцінку фінансових результатів банківської системи України та фінансової діяльності АТ «А-БАНК» в 2022-2024 роках; оцінити фінансові результати діяльності АТ «А-БАНК» в 2022-2024 роках та визначити напрями вдосконалення їх формування та управління в контексті забезпечення його сталого розвитку.

Об'єктом дослідження - процеси формування, оцінки та управління фінансовими результатами банку.

Предмет дослідження - теоретико-методичні та практичні аспекти формування, оцінки та управління фінансовими результатами банку в контексті забезпечення його сталого розвитку.

У процесі дослідження нами використано методи логічного узагальнення, аналізу та синтезу, системного підходу, порівняльний, групування, графічного зображення даних тощо.

Інформаційно-фактологічною базою дослідження стали нормативно-правові та законодавчі акти регулювання діяльність банків України, наглядова статистика НБУ, наукові розробки вітчизняних і зарубіжних вчених за даною тематикою, звіти АТ «А-БАНК» за 2022-2024 р.р.

Кваліфікаційна робота складається із вступу, двох розділів, висновків, списку використаної літератури та додатків. Основний зміст роботи подано на 47 сторінках. Робота містить 11 таблиць та 14 рисунків. Список використаних джерел включає 40 найменування.

1 Теоретико-методичні засади сутнісного визнання, особливостей формування та оцінки фінансових результатів банку

1.1 Сутнісна характеристика, принципи та фактори впливу на формування фінансових результатів банку

На сучасному етапі розвитку вітчизняної банківської системи України, яка функціонує в умовах викликів руйнівної російської війни, складних політичних, соціальних та макроекономічних зрушень, важливого значення набуває ефективна система формування, оцінки та управління фінансовими результатами банку в контексті забезпечення його сталого розвитку у довгостроковій перспективі.

Банк – це «юридична особа, яка на підставі банківської ліцензії має виключне право надавати банківські послуги, самостійно визначає напрями своєї діяльності і спеціалізацію за видами послуг» [27].

Банкам належить важлива роль в забезпеченні платіжно-розрахункової системи країни і стабільності її фінансової системи.

Головною метою діяльності банку є отримання позитивного фінансового результату – максимального прибутку за мінімальних ризиків, що досягається шляхом надання банківських послуг юридичним та фізичним особам.

Під час розбудови банківського бізнесу важливим аспектом є формування та дотримання принципів (рисунок 1.1), які б мали позитивний вплив на ефективний розвиток банків. Такі принципи мають бути простими і зрозумілими для суб'єктів управління, підтверджувати свою ефективність та перевірятися практикою. «Принципи управління розвитком банківського бізнесу – це правила, положення та норми, які спрямовані на забезпечення стабільності та ефективного розвитку банків» [25].

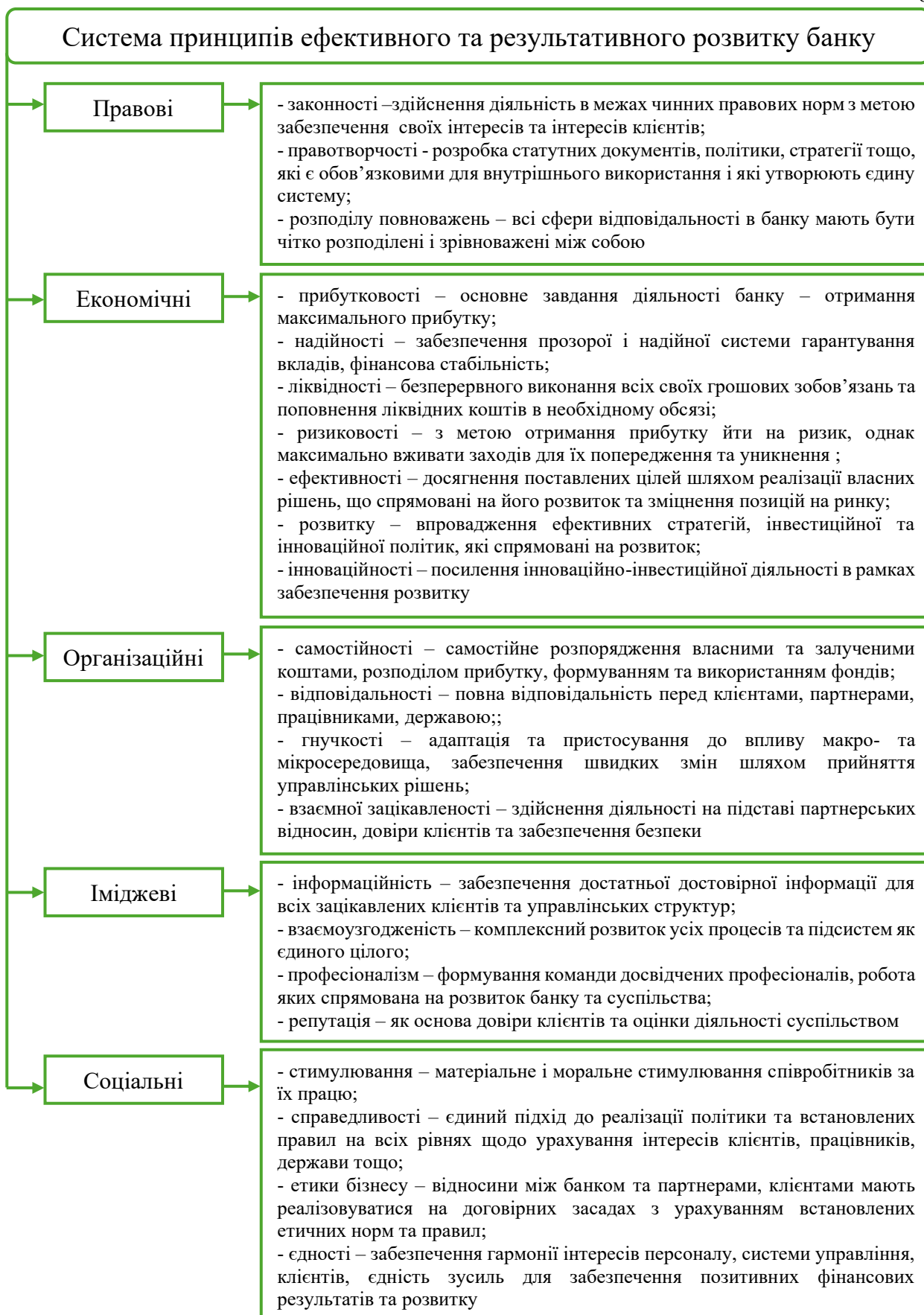

Рисунок 1.1 – Система принципів ефективного та результативного розвитку банку

Джерело: складено за матеріалами [24, 27, 32, 34, 37, 38, 40]

Принципи повинні ґрунтуватися на нормативно-правових актах регулювання банківської діяльності, адже вони є фактично нормативними приписами, що обов'язкові до виконання. Дотримання принципів банківської діяльності передбачає дотримання певних правил та норм, що сприяють підвищенню ефективності та результативності його діяльності.

Дана система принципів містить важливі складові успіху, які має враховувати банк при здійсненні фінансово-господарської діяльності, а їх дотримання буде не лише позитивно впливати на збільшення прибутковості, але й розвивати банк і підвищувати його стабільність і надійність.

Фінансовий результат банку виступає ключовим індикатором ефективності та результативності його діяльності, прийняття управлінських рішень в умовах нестабільного економічного середовища. Фінансовий результат банку є інтегральною економічною категорією, яка не тільки характеризує підсумки його фінансово-господарської діяльності, але й є важливим інструментом оцінки його конкурентоздатності, фінансової стійкості та потенціалу забезпечення сталого розвитку.

У наукових працях не існує єдиного підходу до трактування категорії «фінансові результати банку» (таблиця 1.1).

Систематизація існуючих наукових підходів до трактування сутності дефініції «фінансові результати банку» дозволяє виокремити три основні підходи, які, найбільш повно відображають його зміст (рисунок 1.2):

- остаточний підсумок господарської діяльності;
- різниця між доходами і витратами;
- результативність (прибуток / збиток).

Фінансовий результат банку – це показник, що характеризує загальний стан банківської діяльності, відображає рівень прибутковості, рентабельності та ефективності роботи, визначає його стійкість на фінансовому ринку.

У сучасних умовах функціонування банківської системи України в умовах війни основними цілями формування та управління прибутком банку є забезпечення й підтримання його максимізації, що досягається шляхом

ефективного управління доходами і витратами, контролю за ризиками і забезпечення фінансової стабільності банку та забезпечує досягнення стратегічних цілей.

Таблиця 1.1 - Наукові підходи до трактування сутності дефініції «фінансові результати банку»

Автор / джерело	«Фінансові результати банку – це ...»
Бондаренко П.В, Бондаренко В.Г., Захаренко О.О. [7]	«економічна категорія, котра відображає результати фінансово-господарської діяльності й уособлюється в підсумковому показнику – прибутку чи збитку»
Вороніна О.О. [11]	«якісна характеристика фінансово-господарської діяльності, що загалом характеризує результат економічних відносин»
Гаряга Л.О. [12]	«позитивний (прибуток) або негативний (збиток) економічний підсумок фінансово-господарської діяльності банку, що формується від різних видів діяльності (операційна, інвестиційна, фінансова), виражається у грошовій формі, розраховується як різниця доходів і витрат банку та впливає на збільшення (зменшення) вартості власного капіталу банківської установи»
Житар М.О [13]	«найважливіший показник, який характеризує стійкість і надійність комерційного банку, необхідний для створення резервних фондів, стимулювання персоналу і керівництва до розвитку та вдосконалення здійснюваних операцій на ринку, скорочення витрат і підвищення якості послуг, які надає банківська установа»
Коваль С. [16],	«кінцевий результат діяльності банку, який розраховується як різниця між доходами і витратами банку та уособлюється у підсумковому показнику прибутку або збитку»
Фатюха В.В., Ярмошко О.В., Кирилова Л.І., Ткаченко Є.Ю. [22]	«прибуток чи збиток, що утворюється як різниця між доходами і витратами, і призводить до збільшення чи зменшення капіталу в результаті фінансово – господарської діяльності банку»

Джерело: систематизовано авторами

Тому третій підхід, який визначає результативність фінансової діяльності банку через показники прибутковості (рентабельності), ліквідності, платоспроможності, оцінку ефективності використання ресурсів, управління ризиками, дозволяє відстежити фактори впливу на результативний показник та розробити систему заходів в контексті досягнення стратегічних цілей.

Рисунок 1.2 – Узагальнені наукові підходи до трактування сутності
 дефініції «фінансові результати банку»

Джерело: складено за матеріалами [2, 3, 4, 8, 14]

Позитивні й негативні явища економіки мають значний вплив на функціонування банківської системи загалом та кожного із банків зокрема.

Банківська система сприяє виконанню основних функцій фінансової системи, а саме:

«- забезпечення своєчасного руху коштів як у середині країни, так і за її межами;

- розробка та застосування методів управління ризиками;

- акумулювання фінансових ресурсів і їх розподіл між суб'єктами національної економіки;

- забезпечення ефективної роботи платіжних систем» [34].

Забезпечення прибутковості банків в сучасних економічних умовах їх функціонування та розвитку є досить складним завданням, що підтверджується незадовільним їх фінансовим станом та ліквідацією частини з них. Тому важливим завданням на даному етапі є врахування факторів, які мають безпосередній вплив на формування фінансових результатів діяльності банківської установи.

В сучасній економічній літературі, яка присвячена висвітленню особливостей діяльності банківських установ, виділяється велика кількість різноманітних критеріїв, що можуть бути «покладені в основу класифікації факторів, що впливають на фінансові результати» [33]. Однак вони не формують вичерпної системи підходів до класифікації таких факторів, оскільки кожен дослідник формує класифікаційні ознаки факторів за тими критеріями, які будуть найбільш важливими. Слід зазначити, що переважна більшість науковців умовно фактори впливу на фінансові результати банку поділяють на внутрішні та зовнішні (рисунок 1.3).

Внутрішні фактори, які мають вплив на фінансові результати банку, охоплюють різноманітні аспекти його діяльності, що знаходяться під постійним контролем банку. Вони включають якість управління, технології, персонал, ризики та ефективність використання ресурсів.

Система якості управління охоплює:

- корпоративне управління – передбачає ефективну структуру управління, прозорість прийняття рішень і наявність наглядових органів;

Рисунок 1.3 – Класифікація факторів впливу на фінансові результати банку

Джерело: складено за матеріалами [2, 3, 4, 8, 14, 19, 33]

- стратегію розвитку банку – визначення довгострокових цілей та шляхів їх досягнення із врахуванням зовнішнього середовища та конкурентної позиції банку;

- управління ризиками – наявність ефективної системи виявлення, оцінки й управління різними видами ризиків (кредитний, операційний, ринковий, ліквідності);

- внутрішній контроль - наявність ефективної системи внутрішнього контролю й аудиту для запобігання шахрайству і помилкам;

- маркетинг - ефективна маркетингова стратегія щодо залучення клієнтів і просування банківських продуктів;

- персонал – залучення висококваліфікованого персоналу та його мотивація, наявність ефективних систем навчання і розвитку кадрів;

- операційні процеси – організація операційних процесів, ефективність використання ресурсів;

- технології - використання сучасних банківських інструментів та технологій для підвищення ефективності та якості послуг.

Фінансові фактори:

- структура капіталу – забезпечення достатності капіталу та його оптимальної структури (співвідношення власного і позикового капіталу);

- прибутковість - здатність банку генерувати максимальний прибуток від своєї діяльності;

- ліквідність - здатність банку своєчасно виконувати свої фінансові зобов'язання;

- платоспроможність - здатність банку покривати свої зобов'язання активами.

Операційні фактори:

- ефективність використання ресурсів – забезпечення раціонального використання фінансових, людських, технологічних ресурсів банку;

- якість банківських продуктів і послуг - задоволення потреб різних груп клієнтів та відповідність якості надаваних послуг встановленим стандартам;

- інноваційність - впровадження нових продуктів і послуг, що відповідають потребам ринку.

Інші фактори:

- соціальні фактори - вплив соціальної відповідальності банку на формування його фінансових результатів;

- іміджеві (репутація банку) - довіра клієнтів і партнерів до банку, яка впливає на фінансову стабільність і прибутковість.

Ефективне управління системою внутрішніх факторів впливу на фінансові результати банку дозволяє забезпечити його стабільний фінансовий стан, підвищити рівень прибутковості та зміцнити власну позицію на ринку.

До зовнішніх факторів, які впливають на фінансові результати банку, зараховують економічні, фінансові, політичні, соціальні, форс-мажорні умови, які, на відміну від внутрішніх, не залежать від діяльності самого банку.

До економічних факторів належать:

- рівень інфляції - впливає на вартість грошей, відсоткові ставки і купівельну спроможність населення;

- ВВП та економічне зростання - зміна обсягів виробництва і рівня економічної активності позитивно впливає на обсяг кредитування й інвестицій;

- рівень безробіття - зростання безробіття може призвести до зростання простроченої заборгованості за кредитами;

- відсоткові ставки - зміни облікової ставки НБУ і ринкових відсоткових ставок впливають на вартість залучення і розміщення коштів;

- курси валют - зміни курсів валют справляють безпосередній вплив на вартість валютних активів та зобов'язань банку.

До фінансових факторів належать:

- фінансові ринки - стабільність фінансових ринків, ліквідність і доступність фінансових ресурсів позитивно впливають на можливості банку залучати і розміщувати кошти;

- кредитний ризик - ризик невиконання зобов'язань позичальниками, який впливає на якість кредитного портфеля банку;

- ризик ліквідності - ризик нездатності банку вчасно виконувати свої зобов'язання, що негативно впливає на його платоспроможність.

До політичних факторів належать:

- політична стабільність - політична нестабільність може призвести до економічної кризи й негативно вплинути на фінансову систему;

- державне регулювання - податкове законодавство, валютне регулювання й інші норми впливають на діяльність банків і їх фінансові результати;

- санкції та торговельні обмеження - можуть негативно впливати на зовнішньоекономічну діяльність банків.

До соціальних факторів належать:

- зміни в споживчих настроях - впливають на обсяг та структуру кредитування населенням;

- демографічні зміни - зміна чисельності та вікової структури населення впливає на структуру попиту на банківські послуги;

- рівень освіти та фінансової грамотності населення - впливають на попит на різні види банківських послуг.

До форс-мажорних факторів належать:

- природні катаклізми - землетруси, засухи, повені, тощо, можуть призвести до значних збитків банківської системи;

- техногенні катастрофи - аварії на виробництві, пожежі, тощо, можуть мати негативний вплив на економіку і фінансову стабільність;

- воєнні дії - війна та збройні конфлікти можуть призвести до значних економічних і фінансових збитків.

Вплив зовнішніх факторів на фінансові результати банку може бути як прямим, так і опосередкованим. Зокрема, зміна облікової ставки - безпосередньо впливає на відсоткові ставки за кредитами і депозитами, а зміна ВВП - опосередковано впливає на обсяг кредитування.

Наразі існує велика кількість зовнішніх і внутрішніх факторів, які впливають на формування фінансових результатів банку, а також значна кількість підходів до їх класифікацій. Дані фактори не справляють

односторонній вплив на прибуток, а є взаємопов'язаними, тому один фактор тягне за собою ряд ще інших факторів.

1.2 Концептуальні підходи формування та оцінки фінансових результатів банку

Банки складають фінансову звітність згідно вимог Міжнародних стандартів фінансової звітності і нормативно-правових актів НБУ. Мета складання фінансової звітності банку - надання достовірної й неупередженої інформації про активи, зобов'язання, власний капітал, доходи і витрати (включаючи прибутки та збитки), рух грошових коштів для широкого кола користувачів з метою прийняття управлінських рішень.

Фінансові результати діяльності банків відображаються у «Звіті про фінансові результати (Звіт про прибутки та збитки)», який складається і оприлюднюється відповідно до «Інструкції про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України» [29]. Метою його складання є «надання користувачам інформації про доходи, витрати, прибутки і збитки від діяльності банківської установи за відповідний період» [29].

Даний звіт є важливим інструментом для його акціонерів, інвесторів, регуляторів й інших зацікавлених сторін, оскільки він допомагає оцінити ефективність роботи банку, його здатність генерувати прибуток. «Звіт про прибутки та збитки» визначає грошові потоки за доходами і витратами, групування яких відбувається за економічним характером, а їх співвідношення загалом визначає фінансовий результат діяльності банку. Він також є одним із ключових складових системи фінансової звітності банку, яка надає достовірну інформацію про рух грошових коштів, його фінансовий стан та результати діяльності і використовується для проведення порівняння цих

фінансових результатів банку із іншими банками для подальшої оцінки його фінансової стійкості.

Фінансовий результат банку, як абсолютний показник, являє собою прибуток (збиток), а рентабельність (ефективність) є відносним показником. «Прибуток (збиток) визначають як різницю між доходами та витратами банківської установи, а рентабельність (ефективність) – як відношення прибутку до понесе-них витрат або наявних ресурсів» [7].

Доходи і витрати банку формуються за результатами руху грошових коштів, який характерний для фінансових відносин. Сумарні доходи є підсумком вхідних грошових потоків банків, а сумарні витрат – підсумком вихідних грошових потоків. А тому доходи і витрати, як підсумки вхідних і вихідних грошових потоків, формують фінансові результати діяльності банку (рисунок 1.4).

Рисунок 1.4 – Процес формування фінансового результату банку

Джерело: складено за матеріалами [7, 10, 29, 35]

Показник фінансового результату банку є ключовим для оцінки його фінансового стану та здатності генерувати прибуток.

Методи, які використовуються для оцінки та аналізу фінансових результатів діяльності банку, в наукових джерелах поділяють на три групи (рисунок 1.5):

- методи коефіцієнтів;
- рейтингові методи;
- математично-статистичні методи.

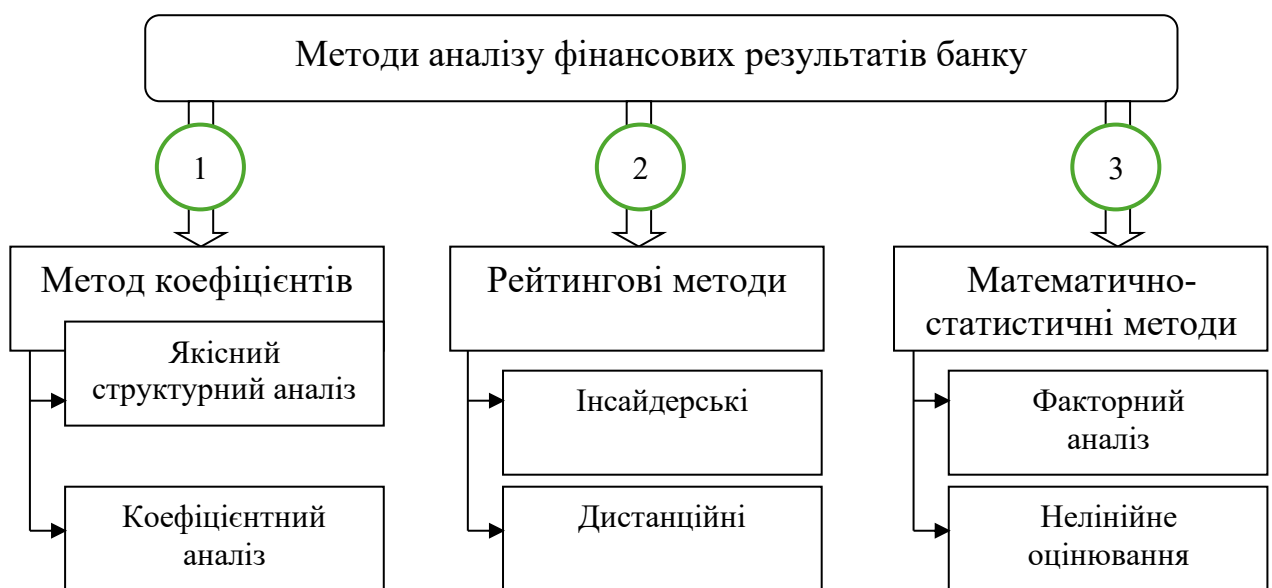

Рисунок 1.5 – Класифікація методів аналізу фінансових результатів діяльності банку

Джерело: складено за матеріалами [7, 18, 33]

Найбільш простим і одночасно найбільш розповсюдженим є метод коефіцієнтів. Дана група методів полягає в зіставленні статей звітності банку і широко використовується з метою виявлення кількісних взаємозв'язків між різними розділами та групами балансових статей. Також даний метод набув широкого використання під час визначення і дотримання обов'язкових пруденційних нормативів НБУ.

Перша група методів включає два методи:

- якісний структурний аналіз – передбачає здійснення експертної оцінки функціонування банку. Експертами при проведенні аналізу можуть виступати акціонери банку, співробітники та інші зацікавлені сторони. Результати його переважно ґрунтуються на інтуїції та досвіді обраної групи експертів, які проводять таку оцінку;

- коефіцієнтний аналіз – передбачає розрахунок системи показників, які покладені в основу оцінки фінансових результатів банку. За результатами проведених розрахунків визначається рівень ефективності функціонування банку і робляться узагальнюючі висновки. До основних показників, які складають основу коефіцієнтного аналізу, відносять показники: платоспроможності, ліквідності, фінансової стійкості, ділової активності та ефективності управління банком загалом.

Наукові погляди щодо переліку показників оцінки фінансових результатів банку наведено у таблиці 1.2.

Таким чином, коефіцієнтний метод дозволяє здійснити деталізований розрахунок показників, які характеризують різні аспекти діяльності банківської установи. Позитивною характеристикою даного методу є те, що за його допомогою можна провести детальний розрахунок параметрів, які характеризують різні напрями діяльності банку. Перевагою даного методу є те, що він надає можливість проведення великої кількості розрахунків із використанням сучасного комп'ютерного інструментарію, що дозволяє даний процес виконувати досить швидко і отримати максимально точні результати.

Друга група методів - рейтингові методи. Вони передбачають присвоєння банку певної оцінки, або отримання оцінки певної характеристики діяльності банку. Досить часто для визначення рівня конкурентоспроможності банку можуть порівнюватися його результати з результатами іншого банку.

Застосування рейтингових методів дозволяє отримати додаткову інформацію щодо тенденцій розвитку банку, фінансових результатів його діяльності, а також провести порівняння з лідерами банківського сектору.

Таблиця 1.2 - Показники оцінки фінансових результатів банку

Коефіцієнт	Формула розрахунку	Характеристика
Прибутковість активів банку	$ROA = \text{ЧП} / A * 100$ де ЧП – чистий прибуток; А – загальні активи банку	$ROA \geq 1\%$ Показує скільки чистого прибутку припадає на 1 грн активів банку
Прибутковість акціонерного капіталу	$ROE = \text{ЧП} / K_v * 100$, де K_v – власний капітал банку	$ROE \geq 15\%$ Показує скільки чистого прибутку припадає на 1 грн власного/статутного капіталу банку
Коефіцієнт віддачі статутного капіталу	$ROE = \text{ЧП} / K_c * 100$, де K_c – статутний капітал банку	
Показник рівня прибутковості витрат	$RB = \text{П} / B$, де П – прибуток банку; В – витрати банку	Показує скільки чистого прибутку приносить 1 грн витрат
Чистий спред	$ЧС = \text{ПД} / \text{ПА} * 100 - \text{ПВ} / \text{ПП} * 100$, де ПД – процентні доходи; ПА – платні активи, активи, за якими банк одержує доходи; ПВ – процентні витрати; ПП – платні пасиви, пасиви за якими банк несе витрати	$ЧС \geq 1,25\%$ Показує чисту дохідність банку
Чиста процентна маржа	$\text{ЧПМ} = (\text{ПД} - \text{ПВ}) / \text{РА} * 100\%$	$\text{ЧПМ} \geq 4,5\%$ Показує скільки чистого процентного доходу приносить 1 грн робочих активів

Джерело: складено за матеріалами [2, 3, 4, 8, 14, 17]

Методи рейтингової оцінки в останній час набули найбільшого поширення. Це можна пояснити тим, що їх використання дозволяє визначити напрями розвитку банку, зробити висновки про його поточний стан справ і окреслити перспективи розвитку, а також провести оцінку і співставити її з показниками його основних конкурентів. На основі отриманих результатів акціонери банку мають змогу визначати перспективні напрями розвитку банку, а кредитори та клієнти - приймати обґрунтоване рішення щодо вибору

банку, щоби бути впевненими в його надійності, що до зволить мінімізувати ризиках від можливих втрат.

«Усі рейтингові методи оцінки фінансових результатів діяльності банків поділяють на дві великі групи:

- інсайдерські (UBSS, ROCA, BOPEC, CAMEO);
- дистанційні (CAMELS, PATROL, CAEL, ORAP, CAMELS (у складі BASIC))» [33].

Інсайдерські методи передбачають здійснення оцінки фінансової стійкості всередині банку, тоді як дистанційні - здійснюють оцінку з використанням матеріалів, які наведені у відкритій фінансовій звітності.

Забезпечення прибутковості банківських в умовах сучасних викликів і загроз є для України досить складним завданням. А тому врахування менеджментом банку різноманітних факторів зовнішнього і внутрішнього впливу залишається важливим завданням, яке має безпосередній вплив на результати його діяльності.

Математично-статистичні моделі виступають дієвим і достатньо точним інструментом побудови фінансових прогнозів у арсеналі банку, однак кожна із них має ряд своїх переваг та недоліків, які визначають можливості їх використання в різних умовах. Вони ґрунтуються на динаміці економічних показників, які при вірному виборі факторів впливу дозволяють отримати прогнозні значення, реалізація яких характеризується заданими параметрами ймовірності.

До основних етапів факторного аналізу фінансових результатів банку належать :

- визначення внутрішніх факторів (структури активів і пасивів банку, обсягів кредитування, відсоткових ставок, комісійних доходів, операційних витрат, ефективності управління ризиками) і зовнішніх факторів (економічної кон'юнктури (ВВП, рівня інфляції, процентних ставок на ринку), зміни в чинному законодавстві, політичної стабільності, конкуренції в банківському секторі);

- вибір методів аналізу: методу ланцюгових підстановок (який дозволяє визначити рівень впливу кожного із факторів на фінансовий результат шляхом проведення послідовної заміни базових значень факторів на їх фактичні значення); методу різниць (який дозволяє визначити рівень впливу факторів на зміну фінансового результату, виходячи із різниці між базовим і фактичним значенням показників); методу детермінованого факторного аналізу (який використовується для дослідження впливу різних факторів на показники прибутковості, рентабельності та ліквідності банку);

- розрахунок впливу факторів – тобто застосування обраних методів аналізу з метою визначення кількісного впливу кожного із них на фінансовий результат;

- інтерпретація результатів - аналіз отриманих результатів з метою визначення ключових факторів, які впливають на фінансовий результат банку, що дозволяє визначити можливості для оптимізації діяльності банку і покращення його фінансових результатів.

Факторний аналіз фінансових результатів банку виступає важливим інструментом для управління його фінансовим станом та прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Кожна із фінансових моделей має свої обмеження, строковість, враховує міру волатильності й інші характеристики, що використовуються у побудові фінансових прогнозів банків у відповідні часові проміжки. Прогнозні показники - це важливі складові даних, які є безпосередньо необхідними у процесі управління банком та прийнятті відповідних управлінських рішень його менеджментом. Такі фінансові прогнози доцільно будувати як на рівні топ-менеджменту, і на їх основі далі будувати стратегію та тактику розвитку банку, його цільові показники та політики. Фінансовий прогноз виступають основою для формулювання цілей діяльності банку і розробки найефективніших шляхів для їх досягнення.

Нелінійне програмування – це важливий інструмент для розв'язання широкого кола практичних задач в різних галузях, зокрема і при оцінці

фінансових результатів банку. Воно дозволяє моделювати й оптимізувати складні системи, які не можуть бути адекватно представлені лінійними моделями.

Отже, сукупність представлених методів оцінювання фінансових результатів банку покликана комплексно вивчити і відобразити його діяльність з метою об'єктивного оцінювання досягнутих фінансових результатів, виявлення резервів підвищення прибутковості при прийнятному рівні ризику. Сукупність запропонованих методів дозволяє підвищувати ефективність управлінського процесу, збільшувати ринкову вартість банку. Усі методи спираються на систему показників та нормативних значень, які були апробовані у банківській практиці.

2 Аналітико-практичні аспекти формування та оцінки фінансових результатів банку

2.1 Аналітична оцінка фінансових результатів банківської системи України та фінансової діяльності АТ «А-БАНК» в 2022-2024 роках

Фінансовий стан банківської системи кожної країни впливає на функціонування її економіки загалом через поєднання в собі функцій фінансового посередника та інвестиційної установи. Економічна та політична криза, які характерні для України через повномасштабну війну росії, яка ведеться уже третій рік, негативно вплинули на стан показників банківської системи.

Зміну кількості банківських установ, що функціонували у 2022-2024 роках в Україні подано на рисунку 2.1.

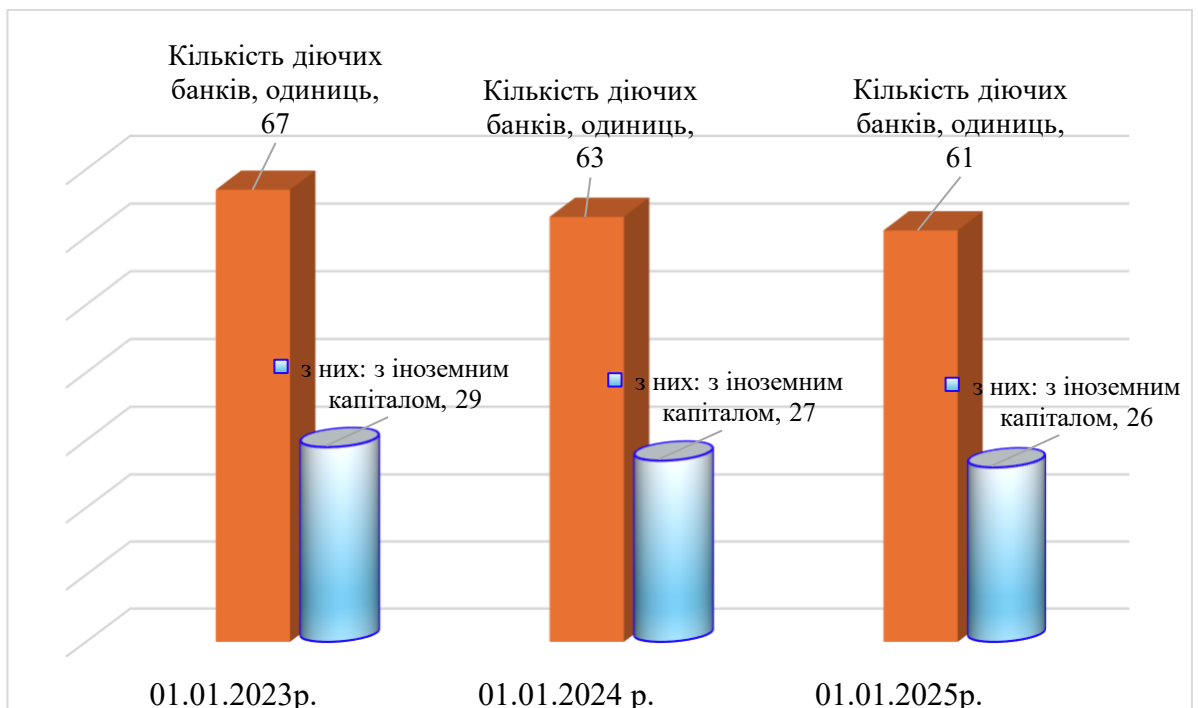

Рисунок 2.1 – Динаміка кількості банків банківської системи України в 2022-2024 роках

Джерело: складено за матеріалами [15, 23]

Аналіз банківської системи України в 2022-2024 р.р. показав спадну тенденцію, яка демонструє скорочення чисельності банків на 6 одиниць, з яких із іноземним капіталом - 3, зі 100% іноземним – 3. Так, станом на початок 2025р. у Державному реєстрі банків було зареєстровано 61 діючий банк, із яких 7 - контролюється державою, 14 - банки іноземних банківських груп, 20 – банки з приватним капіталом. Станом на 01.01 2025 р.в Україні функціонувало 5011 діючих структурних підрозділів банків. За 2024 р. їх кількість скоротилася на 127 одиниць. Окрім того, 886 відділень банків наразі перебувають у статусі «тимчасово призупинених». Найбільшу кількість відділень нараховує державний «Ощадбанк» – 1150, державний «ПриватБанк» перебуває на другому місці – 1107.

Динаміку фінансових показників діяльності банківської системи України в 2022-2024 р.р. подано в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 – Динаміка фінансових показників діяльності банківської системи України в 2022-2024 р.р.

Назва показника	2022р., млн грн	2023 р., млн грн	Абсолютне відхилення 2023/2022, (+,-) млн грн	Темп приросту 2023/2022, %	2024р., млн грн	Абсолютне відхилення 2024/2023, (+,-) млн грн	Темп приросту 2024/2023, %
Активи	2351678.0	2945030.0	593352.0	25.2	3414920.0	469890.0	16.0
Кредитний портфель	1036213.0	1024678.0	-11535.0	-1.1	1138032.0	113354.0	11.1
Капітал	215840.0	296044.0	80204.0	37.2	368348.0	72304.0	24.4
Зобов'язання	2135838.0	2648986.0	513148.0	24.0	3046573.0	397587.0	15.0
Прибуток	21921.0	83039.0	61118.0	278.8	90907.0	7868.0	9.5
Рентабельність активів, %	1.0	3.2	2.2	211.5	2.9	-0.3	-9.3
Рентабельність капіталу, %	9.7	30.3	20.7	213.3	25.5	-4.8	-15.9

Джерело: розраховано за матеріалами [23]

Аналізуючи динаміку активів банківської системи України в 2022-2024 роках слід відмітити, що їх загальна сума зросла в 2023 р. на 593 млрд 352.0 млн. грн., а у 2024 році – на 469 млрд 890.0 млн грн і склала станом на кінець 2024 року 3 трлн 414 млрд 920.0 млн грн (рисунок 2.2). Таке зростання активів відбулося за рахунок збільшення обсягу коштів клієнтів у банках (зокрема і за рахунок вкладення в цінні папери та депозитні сертифікати), особливо гривневих коштів, а також за рахунок збільшення прибутків банків, що частково було спричинене зміною офіційного курсу національної валюти. Крім того, суттєве зростання прибутків банків, позитивно вплинуло на їх власний капітал, зокрема резерви переоцінки.

млн грн

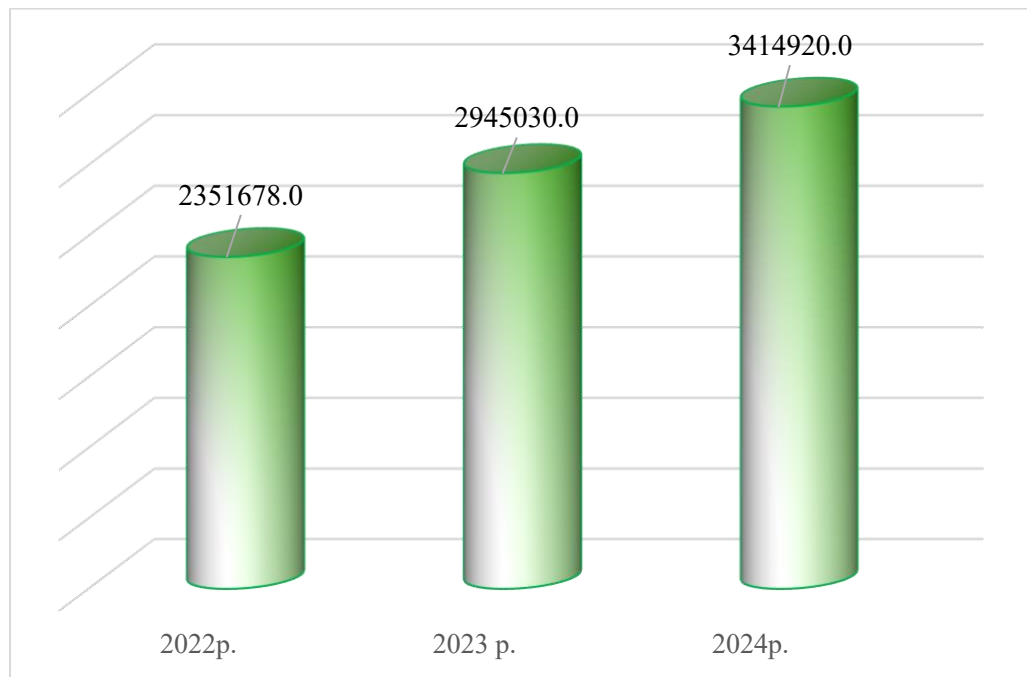

Рисунок 2.2 – Динаміка активів банківської системи України в 2022-2024 роках

Джерело: складено за матеріалами [23]

Аналізуючи кредитний портфель банківської системи України в 2022-2024 роках слід відмітити, що його загальна сума скоротилася в 2023 р. на -11 млрд 535.0 млн. грн., тоді як у 2024 році зросла знову на 113 млрд 354.0 млн грн і станом на кінець 2024 року склав 1 трлн 138 млрд 32.0 млн грн (рисунок 2.3).

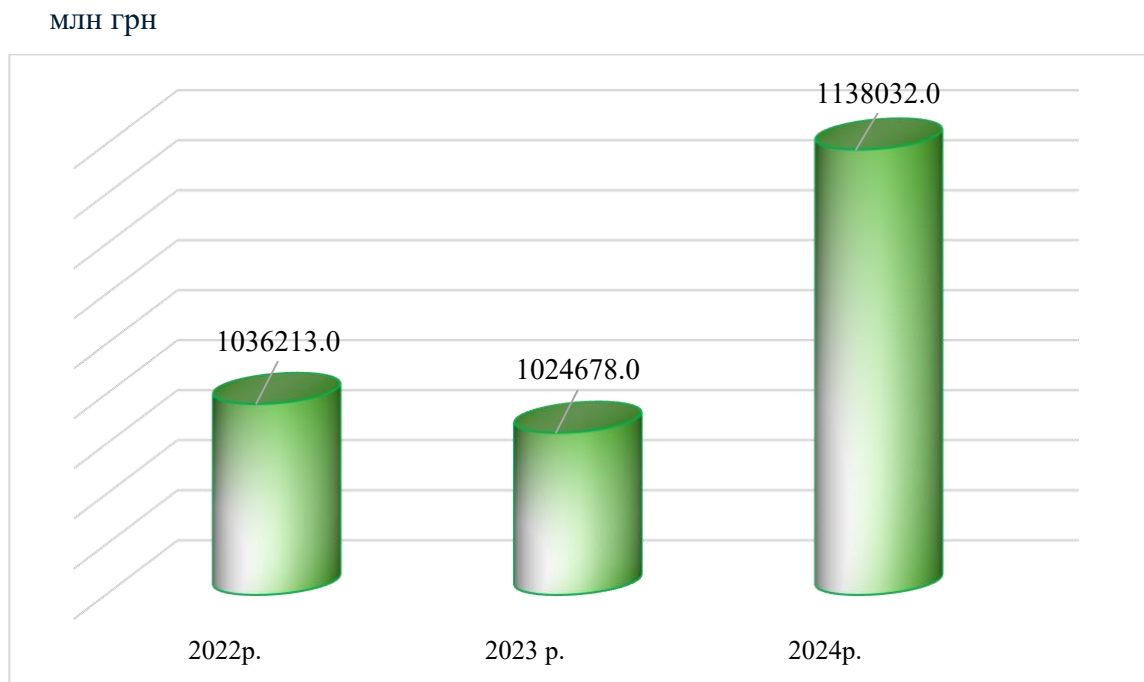

Рисунок 2.3 – Динаміка кредитного портфеля банківської системи України в 2022-2024 роках

Джерело: складено за матеріалами [23]

Кредитний портфель банківської системи продовжував зростати в 2024 р. за рахунок корпоративних та роздрібних позичальників. Так річний обсяг кредитування юридичних осіб склав майже 850,6 млрд грн, а фізичних осіб – 284,3 млрд грн. У порівнянні з 2023р. обсяг кредитування по корпоративних клієнтах зріс на 8,5%, а по фізичних особах – на 6,2%. Згідно з даними НБУ [22], обсяг валових кредитів в банківській системі зріс, а частка непрацюючих кредитів (обсяг NPL) скоротився на 29,1 млрд грн і склав на кінець 2024 р. 393,2 млрд грн.

В 2024 р. капітал банківської системи України зазнав значних змін, зокрема, збільшився на 24,2%, досягнувши 368,7 млрд грн (рисунок 2.4). Це відбулось на фоні загального зростання активів банків на 16%. В порівнянні з 2022 р. капітал банківської системи номінально зріс на 152,5 млрд грн, що складає 70,6%. Приріст власного капіталу в 2024 р. склав 71,9 млрд грн, або 24,2%. Тоді як приріст регулятивного капіталу зріс з 211,9 млрд грн до 268 ,8 млрд грн, або 27,3 %.

млн грн

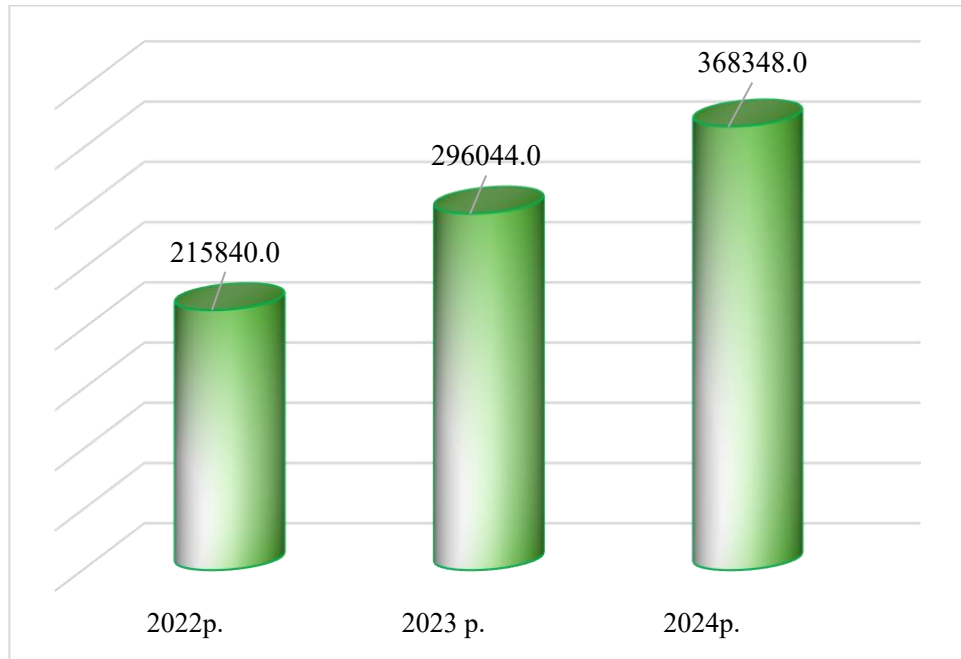

Рисунок 2.4 – Динаміка кредитного портфеля банківської системи України в 2022-2024 роках

Джерело: складено за матеріалами [23]

У 2022-2024 р.р. обсяг зобов'язань платоспроможних банків України і надалі зростав. Абсолютний приріст склав в 2023 р. - 513 млрд 148.0 млн грн, а в 2024 р. - 397 млрд 587.0 млн грн, або 24% та 15,0% відповідно. Кошти клієнтів у структурі зобов'язань банків залишаються досить високими, протягом 2024 р. вони склали понад 90%. Залишки кредитів рефінансування НБУ становили 1,9 млрд грн у п'яти фінустанов. Зовнішній борг знизився на 0,15 млрд дол. США порівняно із 2023 роком і протягом року перебував на рівні близько 1,6 млрд \$ США (самий нижній рівень кінця 2023 р.), що становить приблизно 2% від загального обсягу зобов'язань.

Наступним кроком при аналізі фінансової діяльності банківської системи України є аналіз результатів діяльності (доходів, витрат та прибутку (збитку)) за 2022-2024 роки (таблиця 2.2).

Аналізуючи доходи, витрати і результати діяльності банків України за аналізовані 2022-2024 роки можна відмітити, що враховуючи всі виклики пандемії COVID-19 та російської війни, з якими стикнулася наша держава та

економіка в останні роки, Україна стійко тримається, так як і тримається її економіка і банківський сектор.

Таблиця 2.2 – Динаміка доходів, витрат та прибутку банківської системи України в 2022-2024 р.р.

Назва показника	Значення показників, млн грн			Абсолютне відхилення, (+,-) млн грн		Темп росту, %	
	2022р.	2023 р.	2024р.	2024/ 2022	2024/ 2023	2024/ 2022	2024/ 2023
ДОХОДИ	357549.0	446737.0	507637.0	150088.0	60900.0	142.0	113.6
процентні доходи	217053.0	304437.0	351588.0	134535.0	47151.0	162.0	115.5
комісійні доходи	85622.0	97572.0	110859.0	25237.0	13287.0	129.5	113.6
результат від переоцінки та від операцій купівлі- продажу	43482.0	30264.0	34398.0	-9084.0	4134.0	79.1	113.7
інші операційні доходи	8126.0	8364.0	6735.0	-1391.0	-1629.0	82.9	80.5
інші доходи	2413.0	4043.0	1965.0	-448.0	-2078.0	81.4	48.6
повернення списаних активів	853.0	2056.0	2092.0	1239.0	36.0	245.3	101.8
ВИТРАТИ	335628.0	363699.0	416730.0	81102.0	53031.0	124.2	114.6
процентні витрати	65358.0	103043.0	117290.0	51932.0	14247.0	179.5	113.8
комісійні витрати	35449.0	46457.0	54317.0	18868.0	7860.0	153.2	116.9
інші операційні витрати	17875.0	18481.0	19553.0	1678.0	1072.0	109.4	105.8
загальні адміністративні витрати	82434.0	92325.0	110927.0	28493.0	18602.0	134.6	120.1
інші витрати	5951.0	8727.0	9103.0	3152.0	376.0	153.0	104.3
відрахування в резерви	121204.0	17657.0	9638.0	-111566.0	-8019.0	8.0	54.6
податок на прибуток	7356.0	77009.0	95903.0	88547.0	18894.0	1303.7	124.5
ЧИСТИЙ ПРИБУТОК	21921.0	83039.0	90907.0	68986.0	7868.0	414.7	109.5

Джерело: розраховано за матеріалами [23]

Аналізуючи доходи, витрати і результати діяльності банків України за аналізовані 2020-2022 роки (таблиця 2.2) можна відмітити, що враховуючи всі виклики, з якими стикнулася наша держава та економіка, а це і пандемія коронавірусу і війна, яку наша країна уже 3й рік має на нашій території із країною-терористом, Україна тримається, так як і тримається наша економіка і звичайно наш банківський сектор.

Доходи банківської системи України зросли в досліджуваному періоді на 150 млрд 88.0 млн грн, або на 42% і склали станом на кінець 2024 р. 507 млрд 637.0 млн грн. Приріст 2024 р. склав 60 млрд 900,0 млн грн, або 13,6%. Процентні доходи зросли на 15,5% за рік і залишаються основним джерелом високого прибутку банківської системи. Роль дохідності депозитних сертифікатів НБУ суттєво знизилася, а роль доходності ОВДП і кредитів збільшилася. Вартість зобов'язань і дохідність активів банківської системи знижувалися майже синхронно, та тому процентна маржа за 2024 р. суттєво не змінилася. В середньому за 2024 р. вона була на рівні 7,6%. Комісійні доходи також динамічно зростають в досліджуваному періоді, а саме, на 25 млрд 237.0 млн грн, або на 29,5%, в 2024 р. вони складають 110 млрд 859.0 млн грн, що відповідає 13,6% приросту. Чистий комісійний дохід відчутно зріс - на 11,3% за 2024 рік. У грудні вперше вдалося досягти його місячного обсягу передвоєнного рівня.

Витрати банківської системи в досліджуваному періоді зросли на 81 млрд 102.0 млн грн, або на 24,2%. Приріст 2024 р. склав 53 млрд 31,0 млн грн, або 14,6%. Операційні витрати за 2024 р. зросли, найбільш відчутними є витрати на персонал, темп приросту яких складає +20,2%. Співвідношення операційних витрат та операційного доходу (CIR) дещо погіршувалося впродовж 2024 р. і в середньому за рік складає -39,2%. Операційно збитковими в 2024 р. були вісім банків. Загалом в 2024 р. в банківській системі відбулося розформування резервів за кредитами і доформування резервів під ОВДП.

Загалом зростання доходів банківської системи України відбувалося в досліджуваному періоді швидшими темпами ніж витрат (рисунок 2.5), що дозволило забезпечити позитивний фінансовий результат (рисунок 2.6)

млн грн

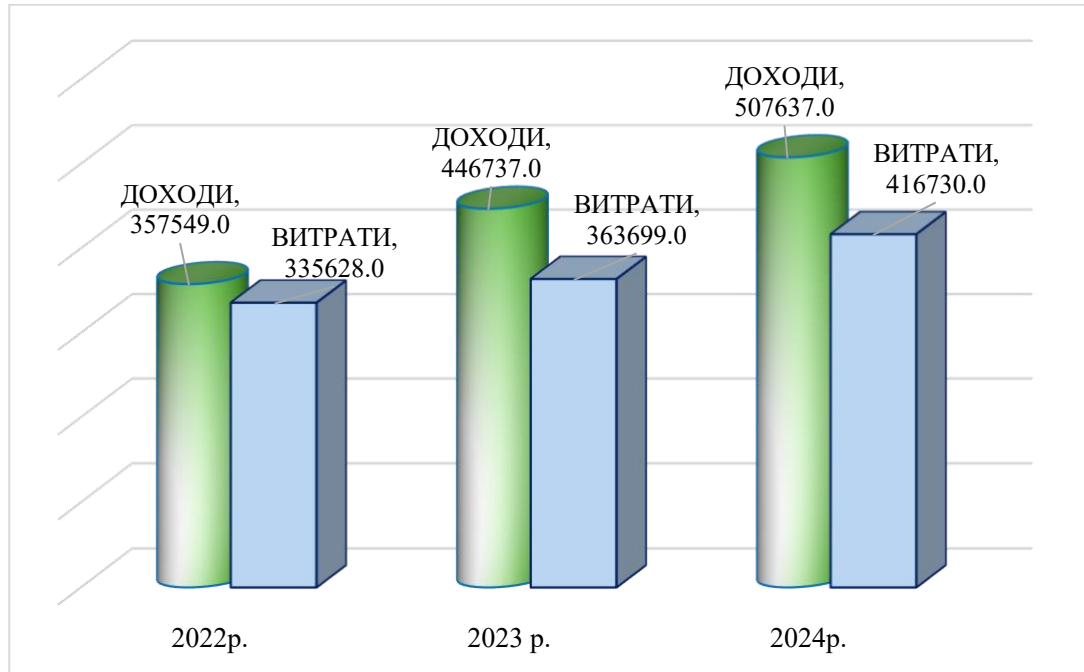

Рисунок 2.5 – Динаміка доходів і витрат банківської системи України в 2022-2024 роках

Джерело: складено за матеріалами [23]

За підсумками 2024 р. вітчизняна банківська система отримала рекордний чистий прибуток – 90,9 млрд грн, про що свідчить статистика НБУ [22]. Прибуток до оподаткування – 186,8 млрд грн. За три роки війни банки України наростили прибуток з 21 млрд 921 млн грн до 90 млрд 907 млн грн, або на +68 млрд 986.0 млн грн, що складає + 314,7%. Показник 2024 р. перевищив відповідник 2023 р., який становив 83,0 млрд грн чистого прибутку. Серед лідерів 2024 р. залишаються держбанки: ПриватБанк - 40,1 млрд грн, Ощадбанк – 14,8 млрд, Укрексімбанк – 5,6 млрд грн. Серед приватних банків найбільший прибуток заробили Райффайзен Банк - 4,3 млрд грн, ОТП Банк - 4,1 млрд грн, Креді Агріколь - 4,1 млрд грн, Укрсиббанк - 4,1 млрд грн, ПУМБ - 3,9 млрд грн, Універсал Банк - 3,7 млрд грн. Лише вісім банків у банківській системі (в якій 61 банк) отримали збиток.

млн грн

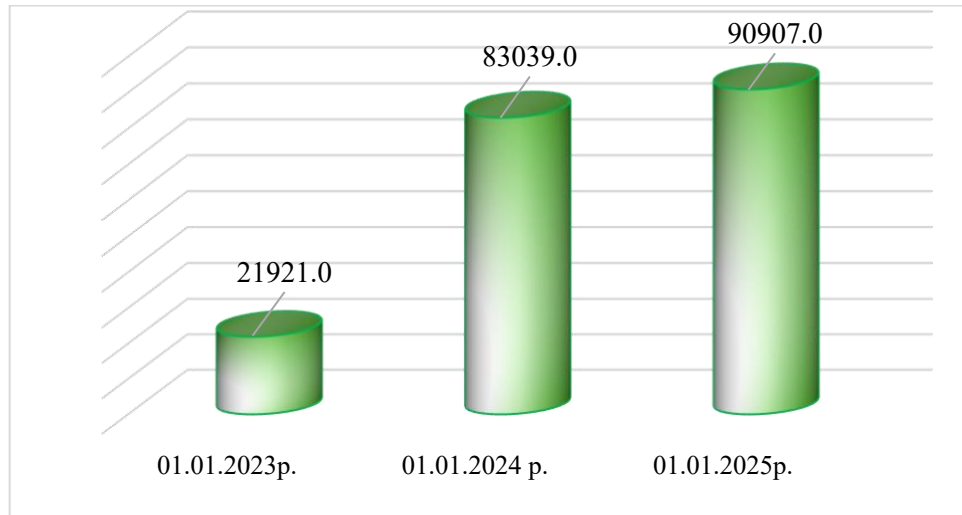

Рисунок 2.6 – Динаміка чистого прибутку банківської системи України в 2022-2024 роках

Джерело: складено за матеріалами [23]

Рентабельність активів у 2024 р. склала 2,9%, тоді як у 2022 р. вона була на рівні 1,0%, тобто зросла в досліджуваному періоді на +1,9%.

Щодо показника рентабельності капіталу, то вона в 2024 р. складала 25,5%, що менше показника попереднього року на -4,8%, що пов'язано із впливом ряду факторів, зокрема, змінами у нормативі достатності регулятивного капіталу і зниженням обсягу міжнародних резервів.

Таким чином банківська система України у 2024 р. продовжує функціонувати і розвиватися, забезпечуючи стабільність економіки і підтримку фінансових операцій. НБУ вживає «усіх можливих заходів для підтримки стійкості системи, зокрема, здійснює управління інфляцією і забезпечення достатньої капіталізації банків» [26, 28].

АТ «А-БАНК», раніше відомий як «Акцент-Банк», був створений 30.10.1992 р. і є вітчизняним роздрібним банком із головним офісом у місті Дніпро. АТ «А-БАНК» є універсальним банком, складовою частиною вітчизняної банківської системи, здійснює свою діяльність в Україні та може здійснювати і за її межами, із урахуванням вимог, встановлених чинним законодавством України і нормативно-правовими актами НБУ [30, 31].

АТ «А-БАНК» створено з метою комплексного обслуговування як юридичних так і фізичних осіб незалежно від форм власності та державної належності, зокрема акумулювання й ефективного використання коштів, майна, об'єктів інтелектуальної власності, ноу-хау, збільшення обсягів надання та підвищення якості банківських послуг. Банк здійснює свою діяльність із врахуванням своїх комерційних інтересів, його клієнтів і сприяє зміцненню фінансової системи України та її економічному розвитку.

Активи АТ «А-БАНК» - це сукупність ресурсів, які він використовує для отримання прибутку, підтримки ліквідності і забезпечення своєї діяльності (таблиця 2.4, додаток А, Б, В).

Таблиця 2.4 – Склад, структура та динаміка активів АТ «А-БАНК» в 2022-2024 р.р.

Назва показника	2022р., млн грн	2023 р., млн грн	Абсол. відхил., 2023/2022 (+,-) млн грн	2024 р., млн грн	Абсол. відхил., 2024/2023 (+,-) млн грн	Темп приросту, 2024/2022 %	Структура, %		
							2022 р.	2023 р.	2024 р.
Активи, усього	22072.5	22971.4	898.90	37079.0	14107.6	68.0	100.0	100.0	100.0
Грошові кошти та їх еквіваленти	1841.9	815.0	-1,026.90	2521.8	1706.8	36.9	8.3	3.5	100.0
Кошти в інших банках	2477.6	8.0	-2,469.60	2686.6	2678.6	8.4	11.2	0.0	6.8
Кредити та заборгованість клієнтів	6221.0	8188.9	1,967.90	17174.8	8985.9	176.1	28.2	35.6	7.2
Цінні папери, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	135.6	89.4	-46.20	123.3	33.9	-9.1	0.6	0.4	46.3
Інвестиційна нерухомість	11.9	12.7	0.80	13.7	1.0	15.1	0.1	0.1	0.3
Основні засоби та нематеріальні активи	413.3	418.3	5.00	548.6	130.3	32.7	1.9	1.8	0.0
Інші фінансові активи	403.0	688.1	285.10	888.4	200.3	120.4	1.8	3.0	1.5
Інші активи	38.4	88.9	50.50	150.7	61.8	292.4	0.2	0.4	2.4
Чисті активи, усього	17786.7	20342.7	2,556.00	34408.2	14065.5	93.4	80.6	88.6	0.4
Усього резервів	4285.7	2628.7	-1,657.00	2670.8	42.1	-37.7	19.4	11.4	92.8
Рентабельність активів, %	0.92	1.45	0.53	2.27	0.8	146.7	-	-	-

Джерело: розраховано за матеріалами [1, 23]

Вартість активів АТ «А-БАНК» на кінець 2024 р. склала 37 млрд 79,0 млн грн, що більше показника 2023 р. на 14 млрд 107.6 млн грн, або на 68%. В структурі активів АТ «А-БАНК» в 2022-2024 р.р. кредити та заборгованість клієнтів складає в 2022-2023 роках найбільшу частку, що становить 28,2% та 35,6% відповідно. Натомість в 2024 р. найбільшу частку складають цінні папери, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, що відповідає 46,3% загальної структури активів. У 2024 р. банки активно продовжували вкладати кошти у цінні папери, зокрема державні цінні папери, що стало однією із основних статей банківських інвестицій, що говорить про зацікавленість банків в таких операціях та про їх роль як інвесторів на фінансовому ринку, зокрема і АТ «А-БАНК». Резерви в активах АТ «А-БАНК» в 2022-2024 р.р. скоротилися з 4 млрд 285,7 млн грн до 2 млрд 670,8 млн грн, що складає 19,4% - 7,2% структури активів відповідно, а це говорить про скорочення коштів на рахунках, що не шкодило банку забезпечити ліквідність і покривати можливі втрати. Рентабельність активів АТ «А-БАНК» зросла в 2024 р. до 2,27%, що вказує на покращення якості та ефективності ресурсів банку в контексті продукування прибутку на одиницю активів.

Залучені кошти складають найвагомішу частку зобов'язань АТ «А-БАНК» в 2022-2024 р.р. Вони виступають головним джерелом формування фінансових ресурсів банківської установи і спрямовуються на забезпечення проведення активних операцій. В таблиці 2.5 подано склад, структуру та динаміку зобов'язань АТ «А-БАНК» в 2022-2024 р.р.

Кошти клієнтів банку в 2022-2024 р.р. зростають на 14 млрд 143,7 млн грн (або на +97,0%) і на кінець 2024 р. становлять до 28 млрд 723,5 млн грн. Це головна і найвагоміша складова зобов'язань АТ «А-БАНК». В структурі зобов'язань кошти клієнтів складають приблизно 94,9 % в 2022 р., 94,0% в 2023 р., 93,7% в 2024 р. Значне зростання в абсолютних показниках коштів клієнтів у 2024 р. пояснюється тим, що АТ «А-БАНК» покращив умови користування кредитним лімітом для юридичних та фізичних осіб,

збільшивши термін користування із 30 до 90 днів, що дозволяє його клієнтам мати більше можливостей для розвитку бізнесу.

Таблиця 2.5 – Склад, структура та динаміка зобов'язань АТ «А-БАНК» в 2022-2024 р.р.

Назва показника	2022р., млн грн	2023 р., млн грн	Абсол. відхил., 2023/2022 (+,-) млн грн	2024 р., млн грн	Абсол. відхил., 2024/2023 (+,-) млн грн	Темп приросту, 2024/2022 %	Структура, %		
							2022р.	2023 р.	2024р.
Кошти банків	252.2	91.2	-161.00	99.6	8.4	-60.5	1.6	0.4	0.3
Кошти клієнтів, зокрема:	14579.8	20359.3	5779.50	28723.5	8364.2	97.0	94.9	94.0	93.7
- кошти суб'єктів господарювання та небанківських фінансових установ	2726.0	4679.0	1953.00	7942.1	3263.1	191.3	17.7	21.6	25.9
- кошти фізичних осіб	11853.8	15680.4	3826.60	20781.4	5101.0	75.3	77.1	72.4	67.8
Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток	19.9	0.8	-19.10	541.3	540.5	2620.1	0.1	0.0	1.8
Відстрочені податкові зобов'язання	14.1	20.0	5.90	49.4	29.4	250.4	0.1	0.1	0.2
Резерви за зобов'язаннями	12.6	26.3	13.70	49.2	22.9	290.5	0.1	0.1	0.2
Інші фінансові зобов'язання	327.4	766.1	438.70	596.2	-169.9	82.1	2.1	3.5	1.9
Інші зобов'язання	162.4	404.7	242.30	588.0	183.3	262.1	1.1	1.9	1.9
Усього зобов'язань	15368.3	21668.4	6,300.10	30647.2	8978.8	99.4	100.0	100.0	100.0

Джерело: розраховано за матеріалами [1, 23]

Приріст коштів населення і бізнесу на рахунках у банках триває. Банк активно залучає кошти від фізичних осіб через вклади (депозити) чи інші рахунки, які є джерелами фінансування його діяльності. Левову частку в структурі зобов'язань АТ «А-БАНК» в 2022-2024 р.р. складають кошти фізичних осіб 77,1% - 67,8% відповідно. А абсолютних показниках зростання відбувається з 11 млрд 853,8 млн грн в 2022 р. до 20 млрд 781,4 млн грн в 2024 р., або на 8млрд 927,0 млн грн. Кошти юридичних осіб у структурі зобов'язань АТ «А-БАНК» складають 17,7% - 25,9% відповідно. В досліджуваному періоді

вони зростають з 2 млрд 726.0 млн грн. до 7 млрд 942.1млн грн, або на 5 млрд 216,1 млн грн, або на +190,6%.

Власний капітал АТ «А-БАНК» станом на кінець 2024 р. складає 3 млрд 761 млн грн, що перевищує показник 2023 р. на 763.7 млн грн (або +25,5%), в порівнянні зі 2022 р. більше на 1 млрд 342,5 млн грн (або +55,5%), тобто вдвічі (рисунок 2.7).

млн грн

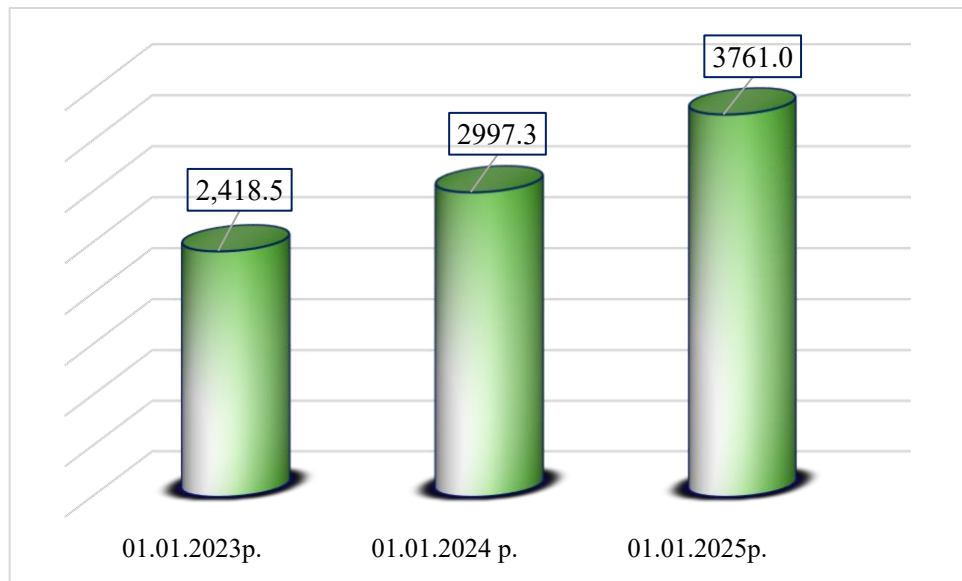

Рисунок 2.6 – Динаміка власного капіталу АТ «А-БАНК» в 2022-2024 роках

Джерело: складено за матеріалами [1, 23]

Зростання власного капіталу АТ «А-БАНК» є важливим маркером його фінансового здоров'я та стабільності. Така динаміка відображає збільшення вартості активів, які належать власникам банку після вирахування зобов'язань, вказує на зміцнення фінансової стійкості банку, підвищення довіри вкладників та кредиторів до банку, здатність ефективно управляти наявними фінансовими ресурсами.

Досягнуті результати набувають особливого значення в сучасних складних геополітичних і економічних обставинах, в яких живе і розвивається Україна. АТ «А-БАНК» не тільки зберіг фінансову стабільність, а одночасно

демонструючи високий рівень соціальної відповідальності, підтримує економіку України та Збройні сили в умовах війни.

2.2 Оцінка фінансових результатів діяльності АТ «А-БАНК» в 2022-2024 роках і напрями вдосконалення їх формування та управління в контексті забезпечення його сталого розвитку

Фінансовий стан банку та результати його діяльності характеризується такими показниками як доходи, витрати, прибуток як фінансовий результат діяльності. Позитивний фінансовий результат є своєрідним індикатором і критерієм успішності управління банком, а отриманий прибуток банку - безпосередньо пов'язаний із ефективною його діяльністю. Зростання прибутку має велике значення як для самого банку, так і для його клієнтів, оскільки є запорукою їх фінансового добробуту. Держава також зацікавлена в одержанні позитивного фінансового результату банку, оскільки сплачена ним сума податку на прибуток виступає одним із прямих джерел доходів бюджету.

Оцінку фінансових результатів діяльності АТ «А-БАНК» в 2022-2024 р.р. розпочнемо із оцінки формування його доходів як одного із основних чинників впливу на величину отриманого банком прибутку (таблиця 2.6).

Проведені розрахунки свідчать про те, що загальна сума доходів АТ «А-БАНК» у 2024 р. порівняно з 2023 р. збільшилась на 1 млрд 928.0 млн грн., що складає +50,5% приросту. Така тенденція забезпечена за рахунок збільшення величини процентних доходів до 6 млрд 198.3 млн грн, або на 480.8 млн грн (або на +49,6%), які є одним з основних видів операційних доходів банку, що нараховані та отримані як відсотки по позичках у гривневому виразі і в іноземній валюті. В досліджуваному періоді процентні доходи зросли на 2 млрд 724,1 млн грн, темп приросту склав 78,4%. А-Банку одним із стратегічних напрямів розвитку вбачає нарощення клієнтської бази, для досягнення якої банк розширює лінійку банківських продуктів та послуг,

забезпечує підвищення якості обслуговування клієнтів, впроваджує нові технології, проводить активну рекламну кампанію щодо залучення нових клієнтів через різні канали (онлайн-банкінг, мобільні додатки, соціальні мережі) тощо.

Таблиця 2.6 – Склад, структура та динаміка доходів АТ «А-БАНК» в 2022-2024 р.р.

Назва показника	2022р., млн грн	2023 р., млн грн	Абсол. відхил., 2023/2022 (+,-) млн грн	2024 р., млн грн	Абсол. відхил., 2024/2023 (+,-) млн грн	Темп приросту, 2024/2022 %	Структура, %		
							2022р.	2023 р.	2024р.
Процентні доходи	3474.2	4143.3	669.1	6198.3	2055.0	78.4	78.4	108.7	108.0
Процентні витрати	788.3	1437.8	649.5	1918.6	480.8	143.4	17.8	37.7	33.4
Чистий процентний дохід/Чисті процентні витрати	2685.9	2705.5	19.6	4279.8	1574.3	59.3	60.6	71.0	74.6
Комісійні доходи	1226.8	1561.1	334.3	2449.4	888.3	99.7	27.7	41.0	42.7
Комісійні витрати	721.4	1155.1	433.7	1547.3	392.2	114.5	16.3	30.3	27.0
Чистий комісійний дохід	505.4	406.0	-99.4	902.2	496.2	78.5	11.4	10.7	15.7
Торговий результат	1134.8	553.6	-581.2	276.5	-277.1	-75.6	25.6	14.5	4.8
Інші операційні доходи	25.7	29.4	3.7	40.8	11.4	58.8	0.6	0.8	0.7
Інші доходи	81.7	115.6	33.9	238.9	123.3	192.4	1.8	3.0	4.2
Всього доходів	4433.5	3810.1	-623.4	5738.1	1928.0	29.4	100.0	100.0	100.0

Джерело: розраховано за матеріалами [1, 23]

Друге місце у складі доходів АТ «А-БАНК» в 2022-2024 р.р. належить комісійним доходам, які у 2024 р. склали 2 млрд 449.4 млн грн, що більше показника 2023 р. на 888.3 млн грн, або на +56,9%. Це доходи, які банк отримує від надання різних видів послуг клієнтам, окрім процентних доходів. В досліджуваному періоді комісійні доходи зросли на 1 млрд 222,6 млн грн, темп приросту склав 99,7%. Зростання комісійних доходів є відбувається за рахунок збільшення обсягу операцій, за які банк стягує комісії, що пов'язано із

розширенням клієнтської бази, зростанням обсягів транзакцій, впровадженням нових послуг.

Загалом в досліджуваному періоді торговельний результат АТ «А-БАНК» демонструє динаміку до скорочення, на -581.2 млн грн в 2023 р. та на -277.1 млн грн в 2024 р., або загалом на 75,6%, що пов'язано зі зменшення обсягів торгівлі цінними паперами та валютою, що призвело до зменшення комісійних доходів банку і вплинуло на його торговельний результат.

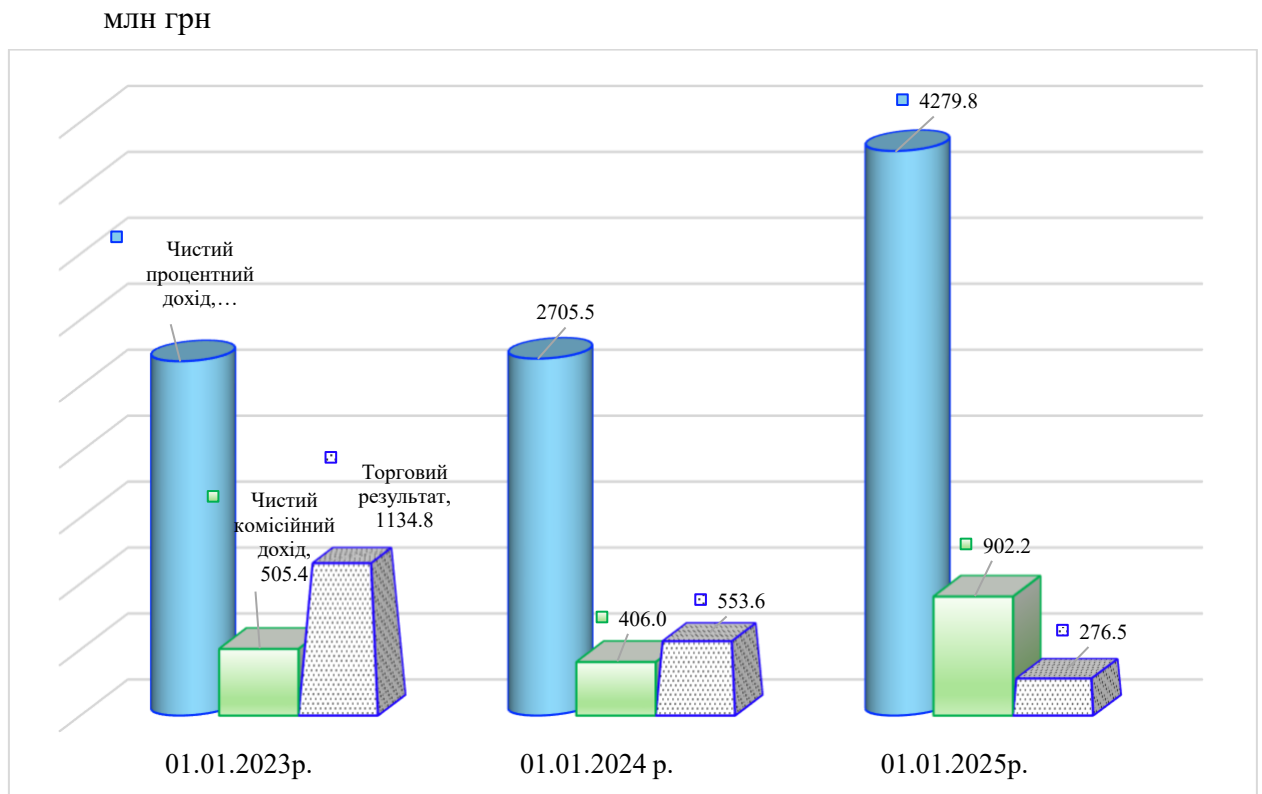

Рисунок 2.8 – Динаміка складових доходів АТ «А-БАНК» в 2022-2024 роках

Джерело: складено за матеріалами [1,23]

Витрати АТ «А-БАНК» в 2022-2024 роках (таблиця 2.7) мали нестабільну тенденцію. Так в 2023 р. витрати скоротилися на -1072.2 млн грн, тоді як у 2024 році вони зросли на 912.1 млн грн. Це було частиною загальної тенденції в банківській системі України, банки у першому кварталі 2023 р. зменшили відрахування до резервів, на відміну від 2022 р., коли вони збільшували резерви. Це спричинено покращенням макроекономічної ситуації

в Україні, не дивлячись на війну, та певним зниженням ризиків для банківської системи після спаду у 2022 р.

Таблиця 2.7 – Склад, структура та динаміка витрат АТ «А-БАНК» в 2022-2024 р.р.

Назва показника	2022р., млн грн	2023 р., млн грн	Абсол. відхил., 2023/2022 (+,-) млн грн	2024 р., млн грн	Абсол. відхил., 2024/2023 (+,-) млн грн	Темп приросту, 2024/2022 %	Структура, %		
							2022р.	2023 р.	2024р.
Відрахування до резервів	2587.0	757.6	-1829.4	895.7	138.1	-65.4	62.0	24.4	22.3
Адміністративні та інші операційні витрати	1587.4	2344.6	757.2	3118.6	774.0	96.5	38.0	75.6	77.7
Всього витрат	4174.4	3102.2	-1072.2	4014.3	912.1	-3.8	100.0	100.0	100.0

Джерело: розраховано за матеріалами [1, 23]

В 2024 р. АТ «А-БАНК» кардинально не змінив політики формування резервів, однак в досліджуваному періоді стабільно нарощував адміністративні та інші витрати. Зокрема, витрати на оплату праці та навчання персоналу в 2024 р. зросли на 18,2%, порівняно з аналогічним періодом 2023 р. Крім того, АТ «А-БАНК» також збільшив термін користування кредитним лімітом для бізнесу з 30 до 90 днів, що також вплинуло на величину загальних витрат банк.

У 2024 р. АТ «А-БАНК», згідно із його звітом, отримав 820,5 млн грн чистого прибутку і продемонстрував його позитивну динаміку зростання у досліджуваному періоді і в порівнянні з 2022 роком зріс на 617,9 млн грн, або в чотири рази (таблиця 2.8). Вагомим несприятливим фактором для нарощення прибутковості банків загалом, і АТ «А-БАНК» стало повторне підвищення ставки податку на прибуток до 50%, яка застосовується до фінансового результату за весь 2024 р. Така практика ретроспективних податкових новацій досить ускладнює планування банківського капіталу, а для окремих банків і звужує можливості кредитування.

Таблиця 2.8 – Склад, структура та динаміка фінансових результатів АТ «А-БАНК» в 2022-2024 р.р.

Показники	2022р., млн грн	2023 р., млн грн	Абсолютне відхилення, 2023/2022 (+,-) млн грн	2024 р., млн грн	Абсолютне відхилення, 2024/2023 (+,-) млн грн	Темп приросту, 2024/2022 %
Прибуток до оподаткування	259.2	707.8	448.6	1723.8	1016.0	565.0
Витрати на податок на прибуток	56.5	146.5	90.0	903.3	756.8	1498.8
Чистий прибуток	202.6	561.3	358.7	820.5	259.2	305.0

Джерело: розраховано за матеріалами [1, 23]

АТ «А-БАНК» в 2024 р. перерахував 903,3 млн податку на прибуток до бюджету держави, тоді як в 2023 р. він складав 146,5 млн грн, а в 2022 р. – 56.6 млн грн.

Отриманий фінансовий результат (рисунок 2.9) дозволив АТ «А-БАНК» в досліджуваному періоді дозволив збільшити статутний капітал, сформувати загальні резерви та фонди, збільшити частку прибутку, яка спрямована в загальні резерви НБУ.

млн грн

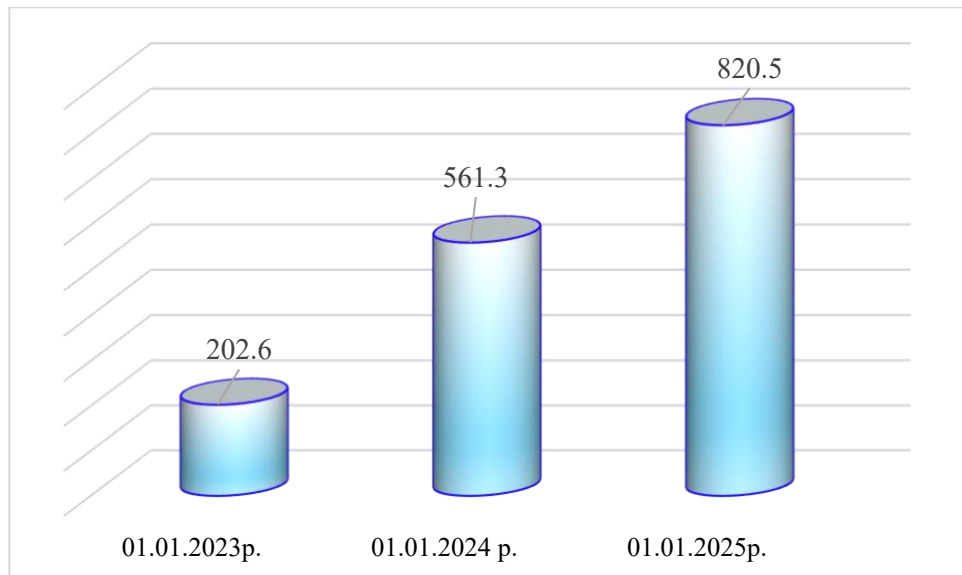

Рисунок 2.9 – Динаміка прибутку АТ «А-БАНК» в 2022-2024 роках

Джерело: складено за матеріалами [1, 23]

Так у 2022 р. з отриманого АТ «А-БАНК» прибутку 192 млн 504,8 тис . грн (95,00%) спрямовано на збільшення розміру його статутного капіталу; у 2023 р. - 108 млн 588, 1 тис . грн. (22,58%) спрямовано на збільшення розміру статутного капіталу Банку, а 348 млн 244, 9 тис. грн. (72,42%) – залишено нерозподіленими. Також щорічно АТ «А-БАНК» 5% від отриманого прибутку перераховує до резервного фонду.

Систему показників оцінки фінансових результатів АТ «А-БАНК» в 2022-2024 р.р. подано в таблиці 2.9.

Таблиця 2.9 - Показники оцінки фінансових результатів АТ «А-БАНК» в 2022-2024 роках

Показник	Нормативне значення	Значення показників			Абсолютне відхилення, 2024/2022 (+,-)
		на 01.01.2023	на 01.01.2024	на 01.01.2025	
Прибутковість активів банку	ROA $\geq$ 1%	0.92	1.45	2.27	1.35
Прибутковість акціонерного капіталу	ROE $\geq$ 15%	9.67	21.97	38.01	28.34
Коефіцієнт віддачі статутного капіталу		5.05	6.23	9.26	4.21
Чистий спред	ЧС $\geq$ 1,25%	9.97	4.30	9.97	0.00
Чиста процентна маржа	ЧПМ $\geq$ 4,5%	15.06	10.94	12.82	-2.24

Джерело: складено за матеріалами [6, 17, 20]

З таблиці видно, що прибутковість активів АТ «А-БАНК» (ROA) склала в 2024 р. 2,27%, що більше за аналогічний показник 2022 року на +1,35%. Прибутковість акціонерного капіталу в 2024 р. зросла до 38,01%, що більше показника 2022р. на +28,34%. Коефіцієнт віддачі статутного капіталу в 2024 р. склав 9,26%, що на 4,21% більше аналогічного показника 2022 Чиста процентна маржа в 2024 р. склала 12,82%, що вище нормативно допустимого значення на 8,32%, тобто 1 грн робочих активів приносить 8,32% чистого процентного доходу.

АТ «А-Банк» покращив свої позиції у рейтингу прибутковості, піднявшись на 14 місце станом на 01.01.2025р., що свідчить про зростання прибутковості банку та його позитивну динаміку серед інших банків України.

АТ «А-Банк» дотримується визначених НБУ пруденційних нормативів регулювання діяльності банків в Україні [21] (таблиця 2.10).

Таблиця 2.10 – Дотримання АТ «А-БАНК» в 2022-2024 роках пруденційних нормативів НБУ

Показник	Значення показників		
	на 01.01.2023	на 01.01.2024	на 01.01.2025
Н1 - Регулятивний капітал (млн грн)	2134215.19	2,958,882	3,639,285
Н2 - Норматив достатності (адекватності) регулятивного капіталу (не менше 10%)	20.02	18.23	-
Н3 - Норматив достатності основного капіталу (не менше 7%)	16.59	10.84	-
Н _{РК} - Норматив достатності регулятивного капіталу (не менше 8,5%)	-	-	13.15
НК1 - Норматив достатності капіталу 1 рівня (не менше 7,5%)	-	-	13.15
НОК1 - Норматив достатності основного капіталу 1 рівня (не менше 5,625%)	-	-	13.15
Н7 - Норматив максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента (не більше 25%)	16.05	14.88	16.80
Н8 - Норматив великих кредитних ризиків (не більше 8-кратного розміру регулятивного капіталу)	42.34	38.67	32.57
Н9 - Норматив максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами (не більше 25%)	0.16	0.27	0.12
Н11 - Норматив інвестування в цінні папери окремо за кожною установою (не більше 15%)	0.00	0.00	0.00
Н12 - Норматив загальної суми інвестування (не більше 60%)	0.00	0.00	0.00
LCR _{вв}	1206.83	939.18	632.17
LCR _{ів}	457.12	502.21	497.65
NSFR	178.81	176.79	140.76

Ліквідність АТ «А-БАНК» на 01.01.2025 р. є достатньою, Банк дотримується всіх встановлених нормативних вимог. Значення коефіцієнта покриття ліквідності (LCR) за всіма валютами становить -632,17%, на іноземними валютами – 497,65%, значення коефіцієнта чистого стабільного фінансування (NSFR) – 140,76%.

Таким чином, фінансові результати комерційного банку є кінцевим показником ефективності провадження фінансового управління за окремими його складовими, а також успішного управління фінансовим ризиками банківської діяльності, і арифметично виражається як різниця доходів і витрат банку за умов своєчасного покритті зобов'язань та здійснення кредитної, депозитної, валютної, інвестиційної політики.

«Процес управління фінансовими результатами комерційних банків є невід'ємною частиною всієї системи його фінансового управління та взаємопов'язаний з іншими складовими, за допомогою яких в банківському бізнесі можуть створюватись нові можливості функціонування, пропозиції нових банківських та інших фінансових послуг, забезпечуючи фінансову стабільність і розвиток всього банківського сектору економіки та фінансову безпеку країни» [36, 39].

З метою вдосконалення формування та управління фінансовими результатами комерційних банків, зокрема і АТ «А-БАНК», необхідно зосередитись на оптимізації доходів, контролі витрат й ефективному управлінні ризиками. Важливо також диверсифікувати джерела отримання прибутку, впроваджувати інноваційні технології, покращувати якість обслуговування клієнтів.

Висновки

В кваліфікаційній роботі проведено дослідження сутності, особливостей формування та оцінка фінансових результатів банку за матеріалами АТ «А-БАНК».

Банкам належить досить важлива роль у забезпеченні платіжно-розрахункової системи країни та стабільності її фінансової системи. Головною метою його діяльності є отримання максимального прибутку як позитивного фінансового результату за мінімальних ризиків, що досягається через надання банківських послуг юридичним і фізичним особам. На формування фінансових результатів банку впливають фактори зовнішнього та внутрішнього впливу. Внутрішні фактори, такі як якість управління, технології, персонал, ризики та ефективність використання ресурсів, мають вплив на фінансові результати банку і охоплюють різноманітні аспекти його діяльності, які знаходяться під постійним контролем банку. Зовнішні фактори, такі як економічні, фінансові, політичні, соціальні, форс-мажорні умови, впливають на фінансові результати банку і не залежать від його діяльності. Сукупність представлених груп методів оцінювання фінансових результатів банку (коефіцієнтів, рейтингові та математично-статистичні) покликана комплексно вивчити та відобразити його діяльність, об'єктивно оцінювати досягнуті фінансові результати, виявляти резерви підвищення прибутковості при прийнятному рівні ризику. Усі методи використовують систему показників та їх нормативних значень, які були апробовані у банківській практиці.

Вітчизняна банківська система у 2024 р. продовжує функціонувати і розвиватися, забезпечуючи стабільність економіки та підтримку фінансових операцій. НБУ як регулятор вживає усіх можливих заходів з метою підтримки стійкості системи, здійснюючи управління інфляцією і забезпечуючи достатню капіталізацію банків. Кредитний портфель банківської системи

продовжував зростати в 2024 р. за рахунок корпоративних та роздрібних позичальників. За підсумками 2024 р. банківська система України отримала рекордний чистий прибуток – 90,9 млрд грн, за три роки війни наростивши його на +68 млрд 986.0 млн грн, що складає + 314,7%.

АТ «А-БАНК» - вітчизняний універсальний банк, що входить до вітчизняної банківської системи і має статус системно важливого банку. Банк створено з метою отримання прибутку, що забезпечується в процесі комплексного обслуговування юридичних і фізичних осіб, акумулювання та ефективного використання коштів, майна, об'єктів інтелектуальної власності, ноу-хау, збільшення обсягів надання та підвищення якості банківських послуг, своєю діяльністю сприяє зміцненню фінансової системи України і її економічному розвитку. В 2022-2024 р.р. відмічаємо зростання власного капіталу АТ «А-БАНК», що є важливим показником його фінансового здоров'я і стабільності. Така динаміка вказує на збільшення вартості активів, зміцнення його фінансової стійкості, підвищення довіри вкладників та кредиторів, здатність ефективно управляти наявними фінансовими ресурсами. У 2024 р. АТ «А-БАНК» отримав 820,5 млн грн чистого прибутку і показав його позитивну динаміку зростання, в порівнянні з 2022 р. зріс на 617,9 млн грн, або в чотири рази (таблиця 2.8). Вагомим несприятливим фактором в контексті нарощення прибутковості АТ «А-БАНК» стало повторне підвищення до 50% ставки податку на прибуток, яка застосовується до фінансового результату за весь 2024 р. Така практика податкових новацій досить ускладнює планування капіталу, звужує можливості кредитування та знижує рівень прибутковості.

З метою вдосконалення формування фінансових результатів та забезпечення ефективного управління ними в АТ «А-БАНК» рекомендуємо: зосередитись на оптимізації доходів, контролі витрат та ефективному управлінні ризиками; диверсифікувати джерела отримання прибутку; продовжувати впроваджувати інноваційні технології та покращувати якість обслуговування клієнтів.

Список використаних джерел

1. АТ «А-БАНК» – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://a-bank.com.ua/> (дата звернення: 18.04.2025).
2. Банківська система: навчальний посібник / [Ситник Н.С., Стасишин А.В., Блащук-Девяткіна Н.З., Петик Л.О.] ; за заг. ред. Н. С. Ситник.- Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. - 580 с.
3. Банківська система : підручник / [М. Крупка, Є. Андрущак, Н. Пайтра та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. М. Крупки. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. – 524 с.
4. Банківський менеджмент : навчальний посібник / [Зянько В. В., Спіфанова І. Ю., Коваль Н. О., Ткачук Л. М.]. – 3-те вид., доп. – Вінниця : ВНТУ, 2022. – 170 с.
5. Барановський О. Сьогодення світового ринку банківських послуг / О. Барановський // Вісник Національного банку України. - 2022. - № 4. - С. 18-23. (дата звернення: 19.05.2025)
6. Барна М. Ю. Стан і тенденції розвитку банківської системи в контексті структурного реформування національної економіки України /. М.Ю. Барна, Н.М. Руцишин // Науковий журнал «Наукові горизонти». - 2020. - Т. 23. - № 12. - С. 84-98. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://ir.polissiauniver.edu.ua/handle/123456789/11511> (дата звернення: 01.05.2025)
7. Бондаренко П.В. Особливості управління та формування фінансового результату банку / П.В. Бондаренко, В.Г. Бондаренко, О.О. Захаренко // Підприємство та інновації. - 2020. – №12. – С. 174-179. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://ei-journal.in.ua/index.php/journal/article/view/328> (дата звернення: 08.04.2025).

8. Бондарчук М. К., Алексєєв І. В., Кльоба Л. Г. Банківська система : навч. Посіб / М. К. Бондарчук, І. В. Алексєєв, Л. Г. Кльоба. - Львів : Ліга-Прес, 2017. - 246 с.
9. Владика Ю.П. Здобутки та нові виклики у діяльності системно важливих банків в Україні / Ю. П. Владика, Л. С. Безугла, Л. Л. Турова // Інфраструктура ринку. - 2022. - № 42. - С. 285—291. (дата звернення: 22.05.2025)
10. Волкова Н. Управління фінансовими результатами банку в умовах воєнного стану / Н. Волкова, Р. Довгань // Економіка та суспільство, - 2023. - №56. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-122> (дата звернення: 30.04.2025)
11. Вороніна О.О. Управління фінансовим результатом. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/77.../%D0%92%D...B2%D0%B0.pdf> (дата звернення: 09.04.2025)
12. Гаряга Л. О. Удосконалення управління фінансовим результатом банку / Л.О. Гаряга // Modern Economics. - 2017 – №4. – С. 23-34. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://modecon.mnau.edu.ua/issue/4-2017/UKR/hariaha.pdf> (дата звернення: 11.04.2025)
13. Житар М.О. Особливості управління фінансовими результатами діяльності банківських установ / М.О. Житар, Ю.В. Ананьєва // Фінанси, грошовий обіг, кредит. – 2019. - №40. – С. 134-140. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://modecon.mnau.edu.ua/issue/4-2017/UKR/hariaha.pdf> (дата звернення: 11.04.2025)
14. Журавльова Т. О., Макаренко Ю. П., Турова Л. Л, Сірко А. Ю. Фінансовий менеджмент у банку: навч. посіб. Дніпро: Пороги, 2021. 360 с.
15. Звіт про фінансову стабільність. Грудень 2024р. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FSR_2024-N2.pdf?v=11 (дата звернення: 22.04.2025)
16. Коваль С. Фінансові результати діяльності банківських установ: теоретичні та практичні аспекти / С. Коваль // Світ фінансів/ - 2014/ - № 3. -

С.83-89. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://surl.li/gcqvcd> (дата звернення: 02.04.2025)

17. Ковбаса В. Систематизація економіко-математичних методів фінансового прогнозування / В. Ковбаса // Актуальні проблеми економіки. 2024. - № 8 (278). - С. 173-180.

18. Конєва І.І. Формування фінансових результатів комерційних банків / І.І. Конєва, Т.І. Бублик // СХІДНА ЄВРОПА: ЕКОНОМІКА, БІЗНЕС ТА УПРАВЛІННЯ. - 2018. - № 6 (17). – С. 553-558. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/17_2018/98.pdf (дата звернення: 02.04.2025)

19. Криховецька З. Проблеми та шляхи вдосконалення формування фінансових ресурсів банків / З. Криховецька, І. Кохан // Економіка та суспільство. - 2022. - №39. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-10> (дата звернення: 02.06.2025)

20. Левицький В.В. Банківський менеджмент: конспект лекцій / В.В. Левацький. - Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 102 с.

21. Методика розрахунку пруденційних нормативів регулювання діяльності банків в Україні: Рішення правління НБУ від 15.12.2017 № 803–рш (із змінами і доповненнями). - [Електронний ресурс] - Режим доступу: https://bank.gov.ua/ua/news/all/Method_15122017_803-rsh_economic_ratios (дата звернення: 10.05.2025)

22. Національний банк України - [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://bank.gov.ua/> (дата звернення: 22.05.2025)

23. Наглядова статистика НБУ. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist> (дата звернення: 18.05.2025)

24. Основні принципи ефективного банківського нагляду (Основні Базельські принципи) - [Електронний ресурс] - Режим доступу: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Basel_Core_principles_2012.pdf (дата звернення: 01.05.2025)

25. Пась Я. І. Формування принципів управління розвитком банківського бізнесу / Я.І. Пась // Економічний аналіз: зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: О. В. Ярощук (голов. ред.) та ін. – Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2016. – Том 25. – № 2. – С. 34-41. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/8332/1/6.pdf> (дата звернення: 11.04.2025)

26. Положення про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах [Електронний ресурс]: Постанова Правління НБУ № 64 від 11.06.2018р. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0064500-18#Text> (дата звернення: 12.05.2025).

27. Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс]: Закон України від 07.12.2000 р. №2121–III. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text> (дата звернення: 08.04.2025).

28. Про затвердження Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні: Постанова Правління НБУ від 28.08.2001 р. №368 – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01#n25> (дата звернення: 12.05.2025)

29. Про затвердження Інструкції про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України: Постанова Правління Національного банку України від 24.10.2011 №373. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1288-11#Text> (дата звернення: 21.05.2025)

30. Про затвердження Положення про порядок визначення банками України розміру регулятивного капіталу: Постанова Правління Національного банку України від 28.12.2023 № 196. - [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0196500-23#Text> (дата звернення: 08.05.2025)

31. Про Національний банк України : Закон України від 20.05.1999 р. № 679-XIV- Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text> (дата звернення: 16.11.2023).

32. Прокопенко Н. Принципи функціонування банківської системи України в умовах війни /. Н. Прокопенко, В. Мирончук, І. Шепель // Економіка та суспільство. - 2022. - № 41. - [Електронний ресурс] - Режим доступу:: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1556/1497> (дата звернення: 06.05.2025)

33. Рибалко А. Сучасні підходи до аналізу фінансових результатів діяльності банківської установи / А. Рибалко, О. Зайцев // Економіка та суспільство/ - 2020. - № (21. - [Електронний ресурс] – Режим доступу: DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2019-20-85> (дата звернення: 12.04.2025)

34. Руцишин Н.М. Сучасний стан банківської системи України та перспективи її розвитку /. Н.М. Руцишин, О.Р. Пелех, А.Р. Козак // Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки. – 2024. - № 75. - С. 27-36. - [Електронний ресурс] – Режим доступу: DOI: <https://orcid.org/0000-0002-1198-8582> (дата звернення: 19.04.2025)

35. Сиромятникова О. В. Фінансові результати діяльності банку як об'єкт аналітичного дослідження. - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://goo.gl/RMSPvn> (дата звернення: 15.04.2025)

36. Халатур С. Вплив ендогенних факторів на процес управління фінансовими результатами комерційного банку / С. Халатур, Ю. Масюк, К. Мачула // Економіка та суспільство. - 2023. - № 58. - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-38> (дата звернення: 15.05.2025)

37. Bankografo.com Аналіз банків України: огляди, графіки, факти. - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://bankografo.com/> (дата звернення: 29.05.2025)

38. Joseph F. Sinkey. Commercial Bank Financial Management (5th Edition). - [Electronic resource] - Access mode:

https://www.amazon.com/Commercial-Bank-Financial-Management-5th/dp/0135210488?ref_=ast_author_mpb (date of application: 09.04.2025)

39. Khalatur S. Innovation management as basis of digitalization trends and security of financial sector / S. Khalatur, H. Pavlova, L. Vasilieva, D. Karamushka, A. Danileviča // Entrepreneurship and Sustainability. – 2022. - vol. 9(4). - pp. 56–76. - [Electronic resource] - Access mode: DOI:[http://doi.org/10.9770/jesi.2022.9.4\(3\)](http://doi.org/10.9770/jesi.2022.9.4(3)) (date of application: 03.06.2025)

40. Martseniuk O. Internet banking - innovative development of the banking sector in Ukraine. In: Information and innovative technologies in the turbulence era. 2022. Monograph 60. P. 263-282. DOI: 10.54264/M014

ДОДАТКИ